

4

LESU ZDAR

Časopis lesníků a přátel lesa

ročník 11
2005

Vyhodnocení výběrových řízení

Cílem LČR je stát se přední státní společností ve střední Evropě

Zkušenosti s prodejem dřeva u pařezu

Genetické problémy související s „odumíráním jedle“

Etiopie, země neznámá

Etiopie

Kniphophia foliosa, u nás vzácně vidaná v zahradnictví, roste hojně na světlínách a horských pastvinách

Univerzálním dopravním prostředkem je osel nebo kůň

Tyto krokodýly by si do terária asi nikdo nedal; krokodýlí farma u Arba Minč

Pohled na jezero Abaya

INFORMACE Z VEDENÍ LČR

Vážené kolegyně, vážení kolegové, vážení čtenáři

V tomto úvodníku bych se rád zamyslel nad suchými čísly hovořícími o výsledku hospodaření státního podniku Lesy České republiky v roce 2004.

V loňském roce se Lesy ČR vydaly na nelehkou cestu změny obchodní politiky a změny metody výběru svých smluvních partnerů. Tato politika se nesetkala s jednoznačně kladným přístupem, zejména ze strany některých firem působících v lesním hospodářství. Navíc si vedení Lesů ČR bylo vědomo, že Lesy ČR budou muset hledat rezervy i ve vlastních řadách a podstatně zefektivnit chod státního podniku. Tato opatření samozřejmě nevyvolala pouze úsměvy na tvářích našich zaměstnanců.

Nicméně ozdravná opatření se neminula účinkem. S určitou hrdostí Vám předkládám čísla hovořící o dobře nastoupené cestě. Lesy ČR se v roce 2004 zaměřily na zlepšení hospodářského výsledku podniku, který v minulých letech po propadu cen dříví podstatně klesl a to za situace, kde se nepředpokládalo zlepšení cen dříví.

Jak jsem již uvedl, na začátku roku tedy byly provedeny kroky, které vedly k optimalizaci a snížení nákladů na zajištění výroby. Druhým krokem bylo zvýšení objemu prodeje dříví ve vlastní režii. Realizací těchto opatření zvýšil podnik objem prodeje dříví ve vlastní režii o 15 % a tržby o 13 %. Mírně byly navýšeny celkové těžby o 2,9 % a tím i tržby za dříví od smluvních partnerů. Celkově se podniku podařilo zvýšit výnosy o 168 mil. Kč, z toho za dříví o 114 mil. Kč. Optimalizací nákladů bylo docíleno jejich snížení o 200 mil. Kč.

Předběžný hrubý hospodářský výsledek bez použití rezerv se zvýšil o 369 mil. Kč a dosáhl 655 mil. Kč. Při započtení použití rezerv na konkrétní stavební údržbu dlouhodobého majetku dosáhl hrubý hospodářský výsledek hodnoty 712 mil. Kč. Provozní hospodářský výsledek podniku dosáhl 368 mil. Kč a byl zlepšen o 317 mil. Kč. Podnik vynaložil v roce 2004 na údržbu drobných vodních toků a protipovodňová opatření 100 mil. Kč a na stavební údržbu dlouhodobého majetku 515 mil. Kč.

Nyní bych se zastavil u posledních čísel. Státní podnik má sice práva a povinnosti jako kterýkoliv jiný subjekt pohybující se v tržním prostředí, navíc na otevřeném trhu v rámci EU, ale navíc vykonává také činnosti související s plněním celospolečenských funkcí lesa. Toto plnění není zcela hrazeno ze státního rozpočtu a tak se státní podnik Lesy ČR stává v podstatě sponzorem celé společnosti, která si to ani neuvědomuje. Jaká jiná firma by si mohla dovolit ročně vydat např. výše zmíněných 100 mil. Kč na údržbu toků či další finance na udržení mimoprodukčních funkcí lesa, aniž by se jim dostalo odměny v podobě aktivního nošení jejich loga při všech příležitostech.

Na závěr bych se rád dotkl citlivé věci. Státní podnik nastoupil novou cestu, která by jej měla přivést k vyšším ziskům a jak je vidět, cesta je to správná. Nicméně tato cesta vyžaduje vyšší nasazení všech pracovníků a vyšší nasazení by mělo znamenat i vyšší ohodnocení v závislosti na množství a kvalitě odvedené práce. Pokud by trend vyšších zisků státního podniku pokračoval, bude nutné se zamyslet i nad ohodnocením jeho pracovníků. Dobré výsledky státního podniku jsou totiž výsledky práce všech pracovníků. A tak mi dovoluť ještě jednou Vám poděkovat za Váš přístup k pracovnímu nasazení, protože bez něj bychom nikdy nedosáhli tak dobrých výsledků.

>>

Ing. Vladimír Blahuta,
pověřený výkonem funkce generálního ředitele
státního podniku Lesy České republiky

OBSAH

- 2 Vyhodnocení výběrových řízení
- 4 Cílem LČR je stát se přední státní společností ve střední Evropě
- 6 Zkušenosti s prodejem dřeva u pařezu
- 7 V lesích by mohly chybět milióny korun
- 8 Genetické problémy související s „odumíráním jedle“
- 11 Chiromantie nebo chiropterologie
- 12 Etiopie, země neznámá – II.
- 16 Veletrh, který nemá obdoby
- 18 Odpady na lesních pozemcích
- 19 Nové knihy
- 20 Ing. Bedřich Fišer oceněn ministrem zemědělství
- 21 Evropské závody lesníků

LESU ZDAR

Časopis lesníků a přátel lesa

Adresa redakce:

LČR, s. p., Přemyslova 1106,

501 68 Hradec Králové

tel.: + 420 495 860 265 (276)

fax.: + 420 495 262 391

e-mail: rezac@lesycr.cz, grepl@lesycr.cz

Vydává:

Lesy České republiky, s. p.

Přemyslova 1106, Hradec Králové 8

IČO: 42196451

Evidenční číslo Ministerstva kultury: 11416

ISSN 1214-4835

Redakční rada:

Předseda: Ing. Václav Lidický

Členové: Ing. Vlastimil Hudeček, Ing. Jaromír

Latner, CSc., Ing. Pavel Starý, RNDr. Jiří

Stonawski, Ing. Lubomír Šálek,

Odpovědný redaktor: Ing. Jan Řezáč

Redaktor: Petr Grepl

Grafická úprava: DÖRLAND, spol. s r. o.

(Podepsané články nemusí nutně vyjadřovat stanovisko vydavatele)

Tiskne:

Tiskárna Nové Město, s. r. o.,

Přetisk povolen pouze se souhlasem redakce

(Uzávěrka příštího čísla 30. 4. 2005)

Rg1-1994

Vyhodnocení výběrových řízení na dodávky lesnických činností u Lesů České republiky, s. p.

Předmětem výběrového řízení (dále jen VŘ) na uzavření Rámcové smlouvy na dodávky komplexních lesnických činností, Smlouvy o provádění pěstebních činností a Smlouvy o provádění těžebních činností na konkrétní smluvní územní jednotce (dále jen SÚJ) v roce 2005 bylo celkem 87 smluvních územních jednotek na všech 13 krajských inspektorátech (dále jen KI) resp. 47 lesních správách (dále jen LS). Celková výměra těchto jednotek činí 220.135 ha (cca 17 % z plochy lesů ve správě LČR) s celkovým objemem 553.494 m³ těžebních činností projektovaným na druhé pololetí roku 2005.

Do VŘ bylo podáno celkem 654 nabídek, což činí průměrně 7,52 nabídky na 1 SÚJ (min. 2, max. 16). Lze konstatovat, že o 6 SÚJ byl zájem nízký (počet uchazečů do 3 včetně), o 60 SÚJ byl zájem průměrný (počet uchazečů 4 – 9), vysoký zájem byl o 21 SÚJ (počet uchazečů 10 a více). Účastníky VŘ byli celkem 143 uchazeči, což činí průměrně 4,57 nabídek na uchazeče (min. 1 nabídka na uchazeče, max. 59).

Ilustrační foto: archiv redakce

Ke struktuře uchazečů VŘ lze dodat, že 74 (cca 52 %) jsou současnými smluvními partnery (dále jen SP) LČR s komplexní obchodní smlouvou nebo se smlouvou na přechodné období platnou do 30. 6. 2005, 18 uchazečů (cca 12 %) bylo obchodními partnery v loňském roce v rámci dílčích výběrových řízení (DVŘ). Celkem tedy 96 uchazečů (cca 67 %) je stávajícími nebo alespoň bývalými SP LČR.

V 82 případech byl účastníkem VŘ smluvní partner (SP), jenž na dané SÚJ doposud hospodařil nebo SP, který přistoupil na uzavření smlouvy pro přechodné období, vítěz nabídkového řízení (NŘ) nebo SP hospodařící alespoň do 31. 12. 2004. U zbylých 5 SÚJ se SP rozhodl VŘ nezúčastnit.

Do VŘ bylo přijato celkem 654 nabídek, z toho 61 nesplňovalo administrativní náležitosti, jež kontrolovala výběrová komise na veřejné schůzi (VS) a tyto nabídky byly v souladu s „Dokumentací k výběrovému řízení“ (Dokumentace) vyřazeny. Zbývajících 593 nabídek postoupilo do dalšího kola VŘ (neveřejná schůze – NVS), zde bylo vyřazeno dalších 119 nabídek, jež nesplňovaly povinné náležitosti dané Dokumentací. Do posledního kola hodnocení tedy postoupilo již jen 474 nabídek (graf č. 1).

Ilustrační foto: M. Slavinger

Vlivem zrušení VŘ na SÚJ Vsetín (LS Vsetín, KI Frýdek-Místek) se zúžil počet nabídek o dalších 9 a konečný stav tak činil 465 platných nabídek pro 86 SÚJ, které splnily všechny náležitosti požadované Dokumentací.

Na těchto 86 SÚJ bylo vybráno celkem 40 vítězných firem, přičemž nejmenší počet vítězných nabídek na uchazeče je 1, největší počet pak 9, průměrně připadá na 1 vítěze 2,15 vítězných nabídek. Ze 40 vítězných firem je 31 dosavadními smluvními partnery LČR v rámci komplexních smluv, s dalšími 4 vítěznými uchazeči měly LČR smluvní vztah již v roce 2004 v rámci DVŘ.

Na 30 SÚJ z 86 (35 %) se uchazečům podařilo „uhájit“ svoji pozici a stali se opět vítězi na SÚJ, kde doposud hospodařili – smluvní vztah tedy bude i po 1. 7. 2005 nadále pokračovat se stávajícím SP. Na 5 SÚJ se dosavadní smluvní partner VŘ nezúčastnil, u zbylých 51 SÚJ (59 %) byl tedy vítězem uchazeč na konkrétní SÚJ v posledním smluvním období nehospodařící.

Ze 40 vítězných uchazečů zvítězily pouze 3 firmy (na 3 SÚJ), jež nemají certifikát systému kontroly a řízení jakosti, zbývajících 37 vítězů certifikační osvědčení buď již vlastní (18 firem), nebo je u nich certifikační řízení alespoň zahájeno (19 firem). Pouze u jediné z 86 SÚJ, které byly předmětem VŘ, a to SÚJ 12507 Jedlí postoupil do posledního hodnotícího kola pouze jediný uchazeč a tedy jako jediný s platnou nabídkou zvítězil.

Původně mělo být předmětem VŘ pouze 76 SÚJ, u nichž končila platnost obchodní smlouvy ke dni 31. 12. 2004, avšak vlivem optimalizace SÚJ došlo k rozdělení některých jednotek a výsledný počet SÚJ, jenž se stal předmětem VŘ, tak vzrostl na 87 (později 86). Na původních 76 SÚJ, před vlastní optimalizací, hospodařilo do konce loňského roku celkem 43 firem, nyní bylo na 86 SÚJ výběrovým řízením vybráno 40 uchazečů.

Struktura těžebních činností ve VŘ podle dřevin: SM 70,1 %, JD 0,4 %, DG 0,1 %, BO 9,2 %, BOČ 0,1 %, MD 3,8 %, DB 2,6 %, DBZ 1,0 %, DBC 0,1 %, BK 8,6 %, HB 0,8 %, KL 0,2 %, JS 0,2 %, AK 0,4 %, BR 1,1 %, LP 0,6 %, OL 0,2 %, OS 0,1 %, TPX 0,2 % a VR 0,1 %; podle druhů těžby: P(-40) 6,2 %, P(40+) 16,5 %, soustředěná 43,5 %, podrovní 22,6 % a nahodilá 11,2 %; podle skupin hmotností: (-0,09) 1,8 %, (-0,14) 1,9 %, (-0,19) 4,0 %, (-0,29) 5,3 %, (-0,49) 11,1 %, (-0,69) 11,0 %, (-0,99) 20,6 % a (1,00+) 44,2 %; podle technologie provedení: kůň P-OM 8,3 %, kůň P-VM+UKT 26,6 %, kůň P-VM+SKT 6,5 %, kůň P-VM+VT 0,9 %, UKT P-OM 31,1 %, SKT P-OM 7,3 %, HT P-OM 7,3 %, lanovka P-VM+UKT 1,2 %, lanovka P-VM+SKT 3,0 %, lanovka P-OM 1,3 %, lanovka P-VM+VT 0,4 %, kůň+lanovka P-VM+UKT 0,1 %, kůň+lanovka P-VM+SKT 0,3 % a VT P-OM 5,7 %.

Z hlediska ceny, vyplývající z vítězných sald a jejich ceníků, je průměrný náklad na těžbu, vážený objemovou strukturou, za skupinu dřevin jehličnatých roven 118 Kč/m³, listnatých dřevin 114 Kč/m³, průměrně pak 118 Kč/m³. Detailní průměrné náklady na těžbu podle skupin dřevin (J/L) a skupin hmotností (SH) jsou uvedeny v grafu č. 2.

Průměrná hodnota nákladů na přiblížení 1m³, opět vážená objemovou strukturou, dosahuje hodnoty 197 Kč/m³. Detailnější přehled průměrných cen nákladů na přiblížení 1 m³ v členění podle skupin dřevin (J/L), skupin hmotností a jednotlivých technologií provedení poskytuje tabulka č. 1 (přímé technologie P-OM) a tabulka č. 2 (kombinované technologie P-VM a VM-OM). Průměrné náklady, vyplývající z vítězných cenových nabídek vlastního VŘ, na výrobu dříví k odvoznímu místu (OM) tedy sumárně činí 315 Kč/m³. >>

Pavel Čácký,
ředitelství LČR

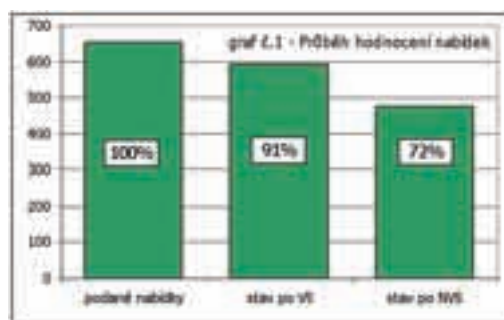
Tabulka č. 1: Průměrné ceny nákladů na přiblížení (přímé technologie)

Název SD	SH	kůň P-OM	UKT P-OM	SKT P-OM	HT P-OM	VT P-OM	lanovka P-OM
Jehličnaté	-0,09	317	258	229	466	209	413
	-0,14	237	293	225	432	191	417
	-0,19	238	190	169	442	113	381
	-0,29	204	167	168	395	88	370
	-0,49	163	167	193	345	142	361
	-0,69	155	147	147	326	113	334
	-0,99	142	145	117	298	101	322
	1,00+	142	146	114	273	87	286
	-0,09	389	395	335	475	375	428
	-0,14	313	421	337	419	230	406
Listnaté	-0,19	295	287	221	376	234	394
	-0,29	218	312	198	393	279	381
	-0,49	199	202	169	379	158	364
	-0,69	228	155	217	353	123	395
	-0,99	165	169	157	313	120	300
	1,00+	173	186	131	280	112	315
	Celkový průměr	176	157	121	317	114	295

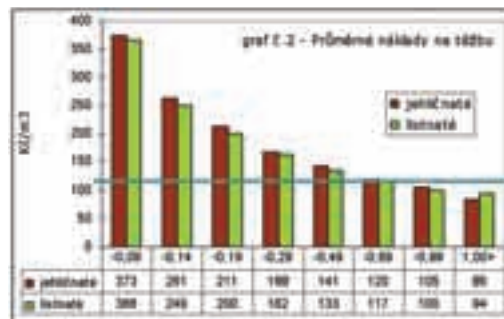
Tabulka č. 2: Průměrné ceny nákladů na přiblížení (kombinované technologie)

Název SD	SH	kůň P-VM	lanovka P-VM	kůň+lan. P-VM	UKT VM-OM	SKT VM-OM	VT VM-OM	lanovka VM-OM
Jehličnaté	-0,09	227	379	430	110	114	409	333
	-0,14	175	360	407	99	90	145	319
	-0,19	157	342	387	92	88	312	308
	-0,29	142	330	370	94	78	145	297
	-0,49	130	300	354	91	81	103	292
	-0,69	105	297	300	92	83	86	300
	-0,99	103	264	208	85	79	172	70
	1,00+	101	290	263	80	78	141	70
	-0,09	356	393	459	134	168	409	354
	-0,14	248	417	432	120	159	137	340
Listnaté	-0,19	179	300	408	105	126	312	328
	-0,29	160	323	391	108	89	104	317
	-0,49	169	300	376	113	103	80	311
	-0,69	121	300	360	117	120	109	299
	-0,99	116	290	348	100	90	143	295
	1,00+	102	294	250	86	96	133	71
	Celkový průměr	125	290	246	90	83	143	143

Graf č. 1: Průběh hodnocení nabídek

Graf č. 2: Průměrné náklady na těžbu

Jediným racionálním cílem LČR, s. p., je stát se ve svém oboru přední státní společností ve střední Evropě

Před pár týdny jsem se zúčastnil diskusního fóra o budoucnosti českých státních lesů. Díky tomu, že diskutované téma – budoucnost a příležitosti státem vlastněných lesních podniků v nových zemích EU bylo velmi zajímavé, byl jsem rád, že jsem měl příležitost si vyslechnout přednesené prezentace a komentáře. Ačkoliv jsem byl odkázán na milost a nemilost překladatelů, byl jsem příjemně překvapen novými pohledy na věc. Prvním dojmem bylo to, že diskuse nebyla příliš živá, ačkoliv auditorium na ni bylo připravené. Za druhé, z atmosféry byl cítit nedostatek optimismu. Možná bych si toho nevšiml, kdybych se nebyl býval setkal v posledních letech se spornými body českého lesnictví jako takového.

Mám jistě omezené zkušenosti z České republiky, a tak člověk není schopen vyhodnotit, zda budoucnost je opravdu tak ponurá, jak ji někteří čeští lesáci vidí. A přece bych rád vyjádřil své pohledy na předpokládanou budoucnost lesnictví v Čechách. Můj pohled je přirozeně poplatný našim zkušenostem ve Finsku a úspěšnému vývoji lesního sektoru v naší zemi.

Díky tomu, že lesnictví má tak obrovský význam pro národní ekonomiku ve Finsku, bylo v národním zájmu rozvinout celý jeho sektor – jak v oblasti zpracovatelského průmyslu, tak i vlastním lesnictvím. Výsledkem tvrdé práce během posledních pár desítek let je to, že finské lesní průmyslové společnosti jsou jedněmi z nejvýznamnějších v globálním měřítku a efektivita lesní produkce je vysoká. Celková rozloha Finska je cca 30 mil. hektarů (z toho 20,67 mil. hektarů lesních ploch, na kterých se dříví těží) se zásobami cca 2 miliardy kubiků dříví (měřeno s kůrou).

Přestože cesta nebyla vždy jednoduchá, výzvy v oblasti konkurenceschopnosti jsou stabilně obrovské. Trhy konečné spotřeby výrobků na bázi dřeva jsou globálními a naše výrobky si na nich konkurují s produkcí ze střední Evropy, Ruska, celé jižní polokoule atd. Bez ohledu na úspěchy průmyslu odlišit produkci od té konkurenční, ceny jsou určovány tímto otevřeným, globálním trhem. Například smrkové řezivo může být stále definováno jako komoditní produkt. To, že to tak je, nastavuje různé výzvy pro různé hráče na celé šachovnici. Co se týká Finska, popisované šance opravdu nejsou malé.

Pro lesní průmyslové společnosti způsobuje poloha naší země významné nevýhody oproti střední Evropě ve formě vysokých nákladů na logistiku. Přeprava řeziva přes Baltské moře stojí minimálně 15 – 18 EUR/m³. To má přímo vliv na platební schopnost a ochotu společností platit vyšší ceny za dříví a pro vlastníky lesů není možné zvyšovat ceny dřeva s cílem zvyšovat zisky. A tak jedinou alternativou vedoucí k dosažení ziskovosti lesní produkce u nás byly intenzivní vývojové práce směrem k vyšší produktivitě všech operací v celém výrobním řetězci: od obnovy lesa po jeho těžbu a dopravu dříví do dřevozpracujících závodů.

Výsledky vývoje zajistily dlouhodobou udržitelnost produkce lesa ve Finsku. V období let 1975 – 2005 rostla produktivita prací v lese průměrně o 4,8 % ročně, zatímco nárůst v ostatních sektorech hospodářství dosáhl 2,8 %. Těžba a přeprava dříví z lesa do dřevozpracujících závodů nás stojí méně než 50 % nákladů v ČR. Přestože hustota lesních cest je v ČR asi

desetkrát vyšší než ve Finsku a cena práce je u nás asi čtyřikrát vyšší.

Cena smrkového dříví je v centrální Evropě i ve Finsku stále více podobná. U nás ale efektivnost řetězce výroby a transportu dříví zajišťuje pro vlastníka lesa vyšší prodejní cenu. V našich podmínkách cena pro vlastníka lesa dosahuje 77 – 80 % prodejní ceny dříví ve zpracujících závodech. Pro srovnání – v ČR je to max. 50 %.

Proto člověk nemůže přímo definovat potenciál zisků jen tím, že se podívá na strukturu cen (nákladů) dřevozpracujících závodů v různých zemích. Podmínky jsou opravdu velmi odlišné. Například ve Finsku máme následující výhody: neexistuje koncept manipulačních skladů – dříví je přímo v lese kráceno na požadované délky. Velikost nákladů kamiónů je vyšší než ve střední Evropě a neexistují časová omezení možnosti přepravy dříví. Běžnou praxí jsou holiny, v privátních lesích činí jejich průměrná velikost 2 hektary. Velmi často se používají harvestory, vytěží se s nimi přes 90 % dříví.

Opravdu ale vysvětlují tyto naše výhody celý rozdíl efektivnosti vynaložení nákladů v řetězci těžba – přeprava dříví k odběrateli? Mojí odpovědí je, že nevysvětlují.

Určité základní konkurenční výhody existují i zde v České republice. Cena práce je ještě stále nízká. I přes zvyšování mezd, které je samozřejmě vítáno místními obyvateli, nižší mzdová úroveň v porovnání například s Rakouskem zůstane přinejmenším ještě příštích dvacet let. Ve zdejších lesích rostou daleko produktivnější porosty produkující vysoce kvalitní smrk. Jestliže se porovnají smrkové porosty v optimálním věku, přírůst těch českých je výrazně větší než porostů finských. Ve Finsku máme průměrnou porostní zásobu lehce pod 100 m³/ha, v ČR tento faktor dosahuje výše asi 250 m³/ha. V porovnání s ČR máme ve Finsku více mladých porostů, v Čechách je k dispozici významné množství zralých porostů s vysokým podílem pilařských kulatin.

Češi mají ve svých lesích tyto masivní zásoby smrku, obrovský průměrný přírůst a vynikající umístění svého dříví z pohledu dodávek surového dříví (kulatina, vláknina a štěpka) do dřevozpracujících závodů nebo konečných výrobků pro hlavní středoevropské trhy. A jako výhoda připojení země k EU se jeví to, že Češi mají opět prvotřídní pozici k dodávám finálních výrobků (hlavně řeziva a deskových materiálů) do sousedních východoevropských zemí.

Ilustrační foto: M. Slavinger

Nelze si představit, že budou v různých částech Evropy existovat výrazně odlišné tržní ceny pro obdobnou kvalitu surového dříví. Ačkoliv existují odlišné náklady v různých zemích, globalizace a dynamiky nabídek a poptávek na trzích v rozmanitých zemích časem povedou k čím dál tím více srovnatelným cenovým úrovním. A proto Češi či LČR nemohou plánovat zvýšení příjmů pomocí nárůstu cen surového dříví.

Nicméně závazek obhospodařování státního lesa je zřejmý: optimální využití státního vlastnictví bez ohrožení sociální, ekonomické nebo ekologické udržitelnosti. V České republice existuje potenciál ke zlepšení ekonomických aspektů udržitelnosti díky zvýšení výnosů činností státních lesů. Toho může být dosaženo pouze vyšší efektivitou vynaložených nákladů v řetězci vedoucího z lesa do zpracovatelských závodů či alternativně, díky navýšení těžeb ve státních lesích.

Možnost navýšení těžeb je kupříkladu omezena regulací doby obmýtky. Dále pak, kdyby byla aplikována ve velkém měřítku, mohlo by to ohrozit další funkce lesa, např. využití lesa k rekreačním účelům. A to ani nemluvě o pravděpodobné reakci ze strany ekologů, kteří by snahu o zintenzivnění těžby mohli vnímat jako ohrožení biodiversity a dalších přírodních hodnot lesa.

Zdá se, že v ČR je solidní politická vůle restrukturalizovat aktivity ve státních lesích s cílem vyšších státních příjmů z vlastněného lesa. Jestliže bude tato vůle transformována do rozhodnutí a činů, vidím budoucnost celého lesnického sektoru v ČR velmi pozitivně. Jak jsem již dříve zmínil, české lesnictví má celou řadu výhod včetně těch, které jsou udržitelné po dobu desítek let. Šance na změnu je tady, otázkou však zůstává, zda ji Češi využijí již nyní. Já si osobně myslím, že odkládání provedení změn není ekonomicky udržitelné a je proti zájmům českých daňových poplatníků.

Má-li být využit celkový potenciál, vývojové práce v České republice budou znamenat širokou škálu restrukturalizací organizační struktury a výrobních modelů. Redukce nákladů v celém řetězci les – zpracovatel dříví nemůže být úspěšná

bez vyhodnocení všech organizačních jednotek řetězce a všech v současnosti používaných výrobních procesů. Rozdělení podnikatelských aktivit mezi společnosti (privátní a státní) se může značně změnit. Některé části řetězce mohou postupem času vymizet úplně. Společnosti schopné změn, učení se a konkurence v této restrukturalizační fázi zvítězí. Společnosti s nízkými schopnostmi či motivací ke změnám mohou eventuálně ztratit možnost podnikat. Ale zároveň budou na vzestupu úplně nové obchodní příležitosti. Například zveřejněné plány využití biomasy v širším měřítku vytvoří nový obchodní potenciál a příležitosti pro vlastníka lesa (jak státního tak i privátního), pro dodavatele prací, stejně jako i pro výrobce elektrické energie. V případě realizace plánů mluvíme o tisících nových pracovních míst.

Potřeba dlouhodobé věrohodnosti a odhadnutelná vůle politiků vytvoří nový model řízení státního lesa. Aktivní řízení LČR musí najít cesty, jak omezit náklady v řetězci les – zpracovatel dříví, najít cesty, jak využít potenciál bioenergie ukryté v lesích a tímto způsobem například zvýšit výnosy z lesů ve prospěch daňových poplatníků.

Tohoto všeho se dá dosáhnout poučením se ze zkušeností od ostatních zemí, spoluprací s nejmodernější technikou vybavenými privátními společnostmi (harvestorové technologie, počítačová řešení, dodavateli technologií elektráren, dřevozpracujícími společnostmi atd.) a tím, že se budou zaměstnávat ambiciózní a kompetentní lidé pro práce na rozvoji jako takovém.

Ambiciózní cíl LČR, zmíněný Ing. Pavlem Kitzbergerem – být jednou z nejlepších společností ohospodařujících lesy v Evropě – je realistický. S četným množstvím konkurenčních výhod, které Česká republika v evropském měřítku má, je to vlastně ten jediný racionální cíl státního podniku Lesy České republiky.

>>

Mikko Jääskeläinen, M.Sc. Lesnictví, analytik
(Překlad do češtiny garantuje agentura Dorland)

Zkušenosti s prodejem dřeva u pařezu

V loňském roce jsme často slyšeli, že ceny dřeva pro zjednodušení stanovené nastojato a fakturované podle skutečně změřených dimenzí, nemusí být pro LČR nejvýhodnější. Ceník pro rok 2005 obsahuje sazbu pro výrobu kmene a cenu za poražený a odvětvový strom. V podmínkách mně svěřeného revíru Špankov však nastavení těchto sazeb a cen způsobilo nečekaný propad tržeb.

Vyznačený porost před zásahem

Při projektování prací mám vždy na mysli, abych v rámci možností vždy zlepšil stav lesa, aby i v budoucnosti bylo hospodaření ziskové. Při vyznačování se také snažím, aby vyznačená hmota byla homogenní co do hmotnosti jednotlivých kmenů podle dřevin. V mladších porostech zásahem v úrovni těžím silnější a netvárné kmeny, ve starších se snažím těžít slabší sortimenty a soustřeďovat přírůst na silnější a kvalitnější kmeny.

V projektech na rok 2005 jsem proto v souladu s pokyny projektů přednostně umístil výběry do mýtních porostů za účelem přípravy porostů na přirozenou obnovu a využití semenného roku. Protože takových porostů bylo dostatečné množství, nemusel jsem pro naplnění etátu naplánovat žádnou holou seč. Vzhledem ke zdejšímu převážně chudým borovým stanovištím lze přípravnou seč uskutečnit i výběrem kmenů s průměrnou hmotností do 0,19 m³.

V souhrnu tak těžba určená pro smluvního partnera dávala objem 5400 m³ při průměrném zpeněžení 174 Kč/m³ podle loňských cen. Podle nových cen po odečtení nákladů na

těžbu kleslo zpeněžení v průměru na 93 Kč/m³ a při výběrech ve stoletých borových porostech ještě doplácíme 80 Kč/m³.

Počítám s tím, že při výchovných těžbách se bude doplácet na vyklizenou hmotu. Jenže mohu provádět zásah vytěžením menšího počtu jedinců v úrovni a vyloučení stromů v podúrovni ponechat na přírodních procesech. Mrzí mne, že v mýtních těžbách nebyla hledána cesta ke kladnému hospodářskému výsledku. V lese se asi nikdy nevyhneme určitému zprůměrování hodnot, výroba slabších sortimentů je obecně náročnější než silnějších, ale je podstatný rozdíl mezi náklady na těžbu bezsuké stoleté borovice a chlupatého smrku z probírky do 40 let.

Dovedu si představit i ten nejjednodušší způsob těžby – pokácení stromu a odřiznutí kmene pod korunou. Výtěž hmoty by byla nepatrně nižší, zato finanční výnos by musel být výrazně plusový. Ani pro drtič klestu by zbylá špička nepředstavovala vážný problém. >>

Ing. Miroslav Červený,
revír Špankov, LS Plasy

Vzhled porostu po těžbě slabé hmoty

Příprava půdy drtičem pro přirozenou obnovu v probraném porostu

V lesích by mohly chybět milióny korun

Karlovarský kraj vede spor s ministerstvem zemědělství o financování lesních činností a o nenárokové příspěvky. Řádově kolem 16 miliónů korun ze státních dotací bude zřejmě letos proti loňsku chybět městským správcům a dalším majitelům lesních porostů v Karlovarském kraji na pěstební činnosti, ochranu ohrožených druhů zvěře nebo používání ekologických způsobů těžby. Vyplynulo to z informací uvolněného krajského zastupitele Luboše Orálka (ODS) a oslovených správců lesních porostů v kraji. Zmiňovaných 16 miliónů bylo vloni vyplaceno lesním hospodářům ministerstvem zemědělství (MZe) jako účelové nenárokové příspěvky. Pak ale došlo k legislativním změnám, které vnesly do systému rozdělování příspěvků vlastníkům lesů zmatky.

Vedení Karlovarského kraje a MZe se proto prou o to, kdo má letos nenárokové příspěvky majitelům lesů vyplácet. Kraj tvrdí, že to má být podle nové podoby lesního zákona stát, zatímco MZe požaduje vyplacení příspěvků z příjmů kraje z rozpočtového určení daní. Zatím z toho všeho vyplývá, že letos bude loňský objem financí z nenárokových složek v lesích s největší pravděpodobností chybět. „Podle lesního zákona hradí náklady stát, ale úhrady zajišťuje krajský úřad. Ten by tedy měl peníze na úhradu nákladů požadovat od státu a poté by úhradu v souladu se zákonem zajistil,“ argumentuje Orálek s tím, že rada kraje se zatím zavázala uhradit pouze takzvané nárokové příspěvky na hospodaření v lesích. Ty byly vloni vyplaceny ve výši kolem čtyř miliónů korun. „Rada kraje souhlasila s vyplacením nárokových příspěvků, aby nedošlo k porušení zákona,“ vysvětlil Orálek. O nenárokových příspěvcích radní zatím nerozhodli. „S ohledem na dosud nevyjasněné finanční toky mezi MZe a krajem bude o jejich financování rada jednat na některém ze svých příštích zasedání,“ dodal Orálek.

Ten vysvětluje postup kraje obavami o to, že nebude mít na jejich vyplacení dostatek finančních zdrojů. Objem nenárokových příspěvků byl totiž podle Orálka vypočítán z průměru vyplacených příspěvků za posledních pět let. „Ale tam nejsou započítány žádosti Lesů České republiky, s. p. (LČR), které jsou vlastníky 70 % lesních porostů na území kraje,“ uvedl Orálek. „Pokud by LČR nyní o příspěvky požádaly, neměl by je kraj z čeho vyplácet,“ vysvětloval Orálek s tím, že výnosy z lesů jdou za státem a ten by také měl logicky platit příspěvky na hospodářskou činnost v lesích.

„Kraj nemá z činnosti LČR ani korunu, ale přitom zákon umožňuje státním lesům žádat po kraji dotace. Dosud tak sice neudělaly, ale ze zákona to mohou kdykoliv udělat,“ argumentoval hejtmán Josef Pavel (ODS), podle kterého bude soud poslední instancí, která může spor s MZe rozhodnout. „Nároky lesních hospodářů mohou být dvojnásobné než dosud,“ varoval Orálek. Podle Pavla ale nebudou prostředky v lesích chybět. „Legislativně chybět nebudou, protože se jedná o nenárokové příspěvky. Fakticky tam ale chybět mohou, záleží na pohledu,“ připustil. Jednotliví majitelé lesů a jejich správci nejsou situací nikterak nadšeni. „Bude to pro nás znamenat propad a ztráty, které lze jen těžko vyčíslit,“ uvedl jednatel Loketských městských lesů Jaroslav Hlavsa.

„Už jsme se vyrovnali s tím, že stát nemá peníze na rekonstrukce lesních cest, po kterých vedou cyklostezky, a stojí před námi další problém,“ pokračoval. „Právníci obou stran mají svou pravdu. My jsme upozorňovali na nedostatky v lesním zákoně už při jeho novelizaci v minulém roce,“ podotkl. „Peníze budou chybět všem majitelům lesních porostů. Těch velkých se to možná životně nedotkne, ale menší majitelé mohou mít i existenční problémy,“ uvedl.

„Nezbuďte jim než zanedbávat svou činnost v lesních porostech,“ uvedl. „Lesníci jsou dlouhodobě opomíjeni. Zatímco zemědělec dosáhne z dotací až na 10 000 korun na hektar, vlastník lesa maximálně na 200 korun. Nevíme, co by v nastalé situaci mohlo pomoci. Budeme chtít přesvědčit hejtmány, kteří jsou nám přece jenom bližší než MZe,“ uvedl Hlavsa, podle kterého žádá koncepční změny celý systém přidělování příspěvků na hospodaření v lesích.

O řádově statisíce korun přijdou kvůli sporům o finančních tocích Městské lesy Kraslice. „Ne že bychom kvůli tomu nepřežili, ale problémy to s sebou přinese. Dotkne se to například zalesňování melioračních a zpevňujících dřevin. Financovali jsme z těchto zdrojů výstavbu a provoz lanovek jakožto šetrnějšího druhu přibližování vytěženého dřeva. Peníze budou chybět na probírky lesních porostů se stářím do 40 let. Omezit budeme muset i další naše činnosti,“ vypočítával jednatel kraslických lesů Václav Němec. „Zajistíme pouze to, co nám ukládá zákon, ale na takové ty věci navíc, které sloužily zdravějšímu vývoji lesních porostů, prostě nebudou peníze,“ uzavřel.

>>

Rudolf Voleman, František Kšajt
(Převzato z deníku Právo, 31. 03. 2005)

Ilustrační foto: M. Slavinger

Genetické problémy související s „odumíráním jedle“

Na vysvětlování primárních příčin „odumírání jedle“ (dále jen OJ) jako dlouhodobého chorobného stavu, se řadu let podílely desítky monokauzálních teorií. To nevedlo k úspěchu. Bylo nutné obrátit pozornost na rostlinu samotnou, její ekologii, genetiku populací, původ (provenience), tzn. zkoumat věc spíše genekologicky než patologicky.

Geografická proměnlivost jedle

Skutečnost, že intenzita a rozsah onemocnění jedle se v 2. polovině 20. století více či méně, někdy zcela zásadně liší podle zeměpisného výskytu, nemohla badatelům uniknout. Zatímco OJ se běžně vyskytuje všude ve střední Evropě, ve Francii i v severní a střední Itálii, jihoitalská (Kalábrie) a korská jedle je zdravá, stejně jako jedle východních a jižních Karpat, na jihu bývalé Jugoslávie a Bulharska. Mimo přirozený areál jedle se její onemocnění vyskytuje v severozápadním Německu a Dánsku, ale nepůvodní (kultivované) jedlové porosty na západním pobřeží jižního a středního Norska, tj. přes 1500 km severně od severní hranice jejího přirozeného areálu, mají vynikající vitalitu a jsou bez symptomů onemocnění. Ukazuje se, že teprve tam na severu se středoevropská jedle mohla správně rozvinout. Snad proto, že hned na počátku své reemigrace byla specializována na podobné klimatické poměry. Bylo tedy zřejmé, že původ (provenience) jedle je tou důležitou, ne-li rozhodující okolností v její náchylnosti k onemocnění a vůbec k problémovému ekologickému chování.

První provenienční výzkum DENGLEA (1905) ve Švýcarsku s domácími proveniencemi to nepotvrdil. Nezjistil žádné podstatné rozdíly v ekologickém chování jedle, podmíněné její proveniencí. Tím pomalu vzniklo přesvědčení, že „stejnost“ je pro jedli charakteristická. Výzkumem LARSENA a SCHAAFA (1985) a LARSENA (1986) vznikl zcela nový celkový obraz jedle. Podle něj se malou proměnlivostí a morfologickou stejností vyznačuje jen středo- a západoevropská jedle. Naproti tomu jedle z Kalábrie (jižní Itálie) vykazuje velkou proměnlivost, kterou lze vysvětlit geografickou polohou místa původu a která ukazuje na ekologicky výraznou adaptační schopnost (LARSEN 1986).

Tato adaptační schopnost daleko přesahující hranice Kalábrie, je doložena vynikajícím objemovým přírůstkem a stabilitou kalábrijské provenience v severní Itálii (PAVARI 1951) a v Dánsku (LOFTING 1977, LARSEN 1981). Velká individuální proměnlivost kalábrijské jedle byla pozorována v provenienčním výzkumu GIANNINI (1973) a LOFTINGEM (1977); také NITZELIUS (1968) a KRAMER (1984) informují o velké morfologické proměnlivosti jedle z Kalábrie. Zdá se, že hranice mezi velmi proměnlivou kalábrijskou jedlí a „stejnou“ jedlí střední Evropy probíhá podle LARSENA (1986) střední Itálií.

Také na jihovýchodě areálu potvrzuje LARSEN (1986) přibývací proměnlivost ve směru na jih. Přibývací proměnlivost a vitalita byla prokázána v Jugoslávii od severu (Srbsko, Chorvatsko) k jihu (Osmontenegro, Makedonie) (HORVAT – MAROLT a KRAMER 1982, HORVAT – MAROLT 1985, KRAMER 1985). DOBRINOV a GAGOV (1985) informují o velké proměnlivosti jedle v Bulharsku. V souvislosti s přibývací proměnlivostí lze konstatovat i zvětšení ekologické amplitudy; co do rozšíření podle nadmořské polohy vyskytuje

se jedle v severní Jugoslávii mezi 800 a 1200 m n. m., zatímco v jižní Jugoslávii to je mezi 200 a 1200 m n. m. (HORVAT – MAROLT 1985).

Rozdíly resistance vůči odumírání jedle

Řada výzkumů příčin OJ se zabývá srovnáváním fenotypicky nemocných a zdravých stromů z téhož stanoviště. Vypovídací schopnost takového výzkumu je ovšem omezená, jelikož není možné zjistit, zda pozorované rozdíly jsou genetické, stanovištní nebo náhodné. Většinou dále není možné rozlišit primární a sekundární stresory.

Teprve výsledky LARSENOVA šetření (1981), týkající se výnosového a zdravotního vývoje různých proveniencí jedle za dobu 45 let ve dvou provenienčních pokusech v Dánsku, upozorňují na to, že provenienčně podmíněné rozdíly v náchylnosti vůči OJ existují. Provenience z Kalábrie (jižní Itálie) a z jižní Jugoslávie (Makedonie) se vyznačují zcela zdravými stromy s hlubokou a hustě ojehlíčenou korunou, zatímco všechny provenience z centrální a západní části území výskytu jedle (ČR, Německo, Švýcarsko, Rakousko, sev. Itálie a Francie) se výrazně vyznačovaly odumíráním jedle. Zdravotní „mezipostavení“ zaujímají přitom provenience ze severních Karpat Rumunska. Přibližně totéž jako shora uvedený výzkum potvrdil i provenienční pokus založený v r. 1925 v severní Itálii (Vallombrozo). Kalábrijská jedle měla zřetelně větší vitalitu než domácí provenience.

Jedle v glaciálních refugiích a za reemigrace

Podle LARSENA (1986) je nutné hledat příčiny geograficky podmíněného zúžení genetické proměnlivosti jedle v jejím chování v refugiích během poslední ledové doby a v historii její reemigrace. Dnes se uznává, že jedle přežila poslední zalednění v jižní a střední Itálii. Nejlépe je doloženo GRÜGEREM (1977) zmiňované refugium v jižní Kalábrii (Canolo Nuvuo, 900 m n. m.) a rovněž bylo prokázáno refugium u pontických bažin jižně od Říma (TONGIORGI 1936).

K reemigraci jedle docházelo od konce ledové doby před asi 12 000 roky přes Apeniny a Alpy do horských oblastí východní, střední a západní Evropy (LANGER 1963, ZOLLER 1974, KRÁL 1974, 1979, 1980a, b). V italských refugiích tehdy převládalo sucho. Proto se tam nevyskytovala velká souvislá lesní území, ale spíše solitérní zbytky, jednotlivé stromy a jejich skupiny někdejší zonální lesní vegetace. Šlo asi o více zeměpisně od sebe oddělených malých refugií ve střední a jižní Itálii. Podle GRÜGERA (1977) měla Kalábrie během ledové doby ze všech míst středomořského území nejvyšší atmosférické srážky a proto i nejlepší podmínky pro růst stromů.

Náhlé zhoršení klimatu, které přineslo starší a mladší dobu tundry, mohla jedle Kalábrie přežít při zachování své plné genetické proměnlivosti: jednak pro všeobecně tam příznivější klimatické podmínky, jednak pro téměř 2000 m vysoké

pohoří vzdálené jen několik málo km od moře, které umožnilo při krátkodobých klimatických změnách velmi rychlou migraci do klimaticky právě příznivější zóny. Tak by bylo možné vysvětlit onu velkou variabilitu kalábrijské jedle, která spíše odpovídá svou genetickou pestrostí a adaptabilitou jedli Evropy před posledním zaledněním.

Větší proměnlivost a adaptační schopnost jihoevropské jedle (Bulharsko, Makedonie, sev. Řecko) si lze do jisté míry vysvětlit i introgresní hybridizací s *Abies cephalonica* (introgrese = šíření genů z jednoho druhu do druhého druhu při dlouhodobé hybridizaci).

Důvod, proč konkurence silně schopná kalábrijská jedle v poledové době nereemigrovala směrem na sever, absentovala při osídlení celé střední a východní Evropy a přenechala tento proces jedli ze středoitalského prostoru (Abruzo), vysvětluje LARSEN (1986) takto: mezi jižní Abruzo (cca na úrovni Říma) a Kalábrii nevytvářejí Apeniny žádný souvislý horský řetěz, na němž by poledová reemigrace jedle mohla probíhat. S dozníváním würmského glaciálu se kalábrijská jedle v tomto prostoru silně rozšířila a zůstala tam dodnes prakticky izolována. Jedle severnějšího refugia (z prostoru Abruzo) však měla před sebou volnou cestu, ve které jí „nepřekážel“ žádný jiný jehličnan. Ekologickou niku plně využila pro sebe.

Podle hypotézy o omezených migračních možnostech kalábrijské jedle po skončení posledního glaciálu muselo se glaciální refugium (spíše refugia), z něhož pak putovala na sever, vyskytovat severně od Kalábie, tzn. pro reemigraci nejbližší možně. Během zhoršených klimatických podmínek (sucho, chlad, snad pronikající hluboko na jih) ke konci ledové doby (mohla přežívat jen za zvláště příznivých půdních poměrů) se nemohla diferencovat. Lze však předpokládat vznik silné jednostranné selekce. Ta byla spojena se zúžením genetické proměnlivosti. Také četnost jedinců dané populace silně poklesla a tím se zřejmě uplatnil i genetický drift, který její genetickou pestrost dále snížil. „Selekcí byla refugiální populace tak silně zúžena a specializována, že neměla potřebnou genetickou variabilitu (flexibilitu), aby se

Chřadnoucí jedle; foto: M. Slavinger

časově a prostorově heterogennímu prostředí poledové střední Evropy přizpůsobila“, uvádí LARSEN (1986). Z toho lze usoudit, že takto dotčená jedle musela v celé střední Evropě nutně reagovat degenerativními projevy, až stadiem odumírání, jakmile se jeden či více faktorů prostředí výrazně změnily; tj. faktorů, na jejichž změnu jedle svou adaptabilitou prostě nestačila. To ovšem také znamená, že se na takové prostředí poledové Evropy nedokázala ani přizpůsobit na svých reemigračních cestách. To následně vysvětluje, proč jedle střední Evropy jako první dřevina reaguje na zvyšující se ekologickou zátěž prostředí a je považována za bioindikátor znečištěného ovzduší. K zařazení této teorie OJ do konceptu degenerativního onemocnění podle MANIONA (1981) je třeba posuzovat postulované genetické zúžení a z něj chybějící flexibilitu a adaptabilitu za základní, stále disponibilní predispoziční stresor, který jedli apriori senzibiluje jako spouštěcí stresor.

Dnešní introdukce kalábrijské jedle do střední Evropy?

Je otázka, zda jedlové problémy ve střední Evropě lze vyřešit zaváděním kalábrijské jedle. Jak se zdá, je to zatím možné jen v Dánsku. Pro další oblasti Evropy jsou nutné dlouhodobější provenienční pokusy, aby se ověřila především její odolnost k mrazu a potvrdila výzkumem GIANNIHO (1973) a MAGNUSSENA (1980) doložená přibližně stejná rezistence kalábrijské jedle k zastínění jako u středoevropské jedle.

Pro využití možných výhod kalábrijské jedle, aniž by přitom došlo k většímu riziku, mohl by se vyzkoušet tento modelový postup: v obnovní fázi by se mělo vnášet jisté procento (asi 20 %) kalábrijské jedle, a to jak v uměle zakládaných kulturech, tak sadbou v přirozených obnovách. Další vývoj a selekce by se pak měla ponechat na přírodě (klima, patogeny) i lesníkovi (kvalita, růst). Osvědčí-li se kalábrijská jedle na daném stanovišti zdravotně a vývojově trvale, bude se na cílovém porostu a tím také při obnově přiměřeně podílet a tudíž po terénním zkoušení po celou obmýtní dobu dále povedou její lépe adaptované dědičné vlastnosti.

Domácí jedle by přitom zůstala obsahově zachována, tj. v objemu, v němž by se zachovala v konkurenci s kalábrijskou jedlí. Takový „přírodě blízký“ postup je málo nákladný, málo rizikový a, pokud by se kalábrijská jedle osvědčila, po jediném zásahu by poskytla trvalou pomoc. Pokud by kalábrijská jedle naopak selhala, „nic moc“ by se v podstatě nestalo pro její ne příliš velké zastoupení. >>

Milan Košulič st.

Poznámka: Napsáno s využitím výzkumu J.B. LARSENA (1986): „Das Tannensterben: Eine neue Hypothese zur Klärung des Hintergrundes dieser rätselhaften Komplexkrankheit der Weißtanne (Abies alba Mill).“

Skupina starších vitálních jedlí na LS Stříbro; foto: archiv redakce

Chiromantie nebo chiropterologie?

Inspirován množstvím bezduchých soutěží volím úvodní název jako otázku. První slovo znamená schopnost vyčíst člověčí osud z jeho ruky, chiropterologie je zase věda, která má ukojit člověčí zvědavost ohledně života netopýrů. Vyhráli jste! Dvojka je správně.

Nejsem znalcem ani jednoho z oborů. Nerozeznám od sebe skoro žádného ze čtyřiaadvaceti druhů u nás žijících netopýrů, ale pokusím se oživit alespoň nějakou tu vzpomínku na ně. Vyfotografované jedince si nechávám raději určit odborníkem, abych pak mohl s jistotou prohlásit, na kterém obrázku mám netopýra ušatého a který je netopýr dlouhouchý.

Přes sporadickou možnost sledování docházím k přesvědčení, že vodní živel je jejich oblíbeným a často navštěvovaným prostředím. Stačí pozorovat z hráze rybníka oblohu nad hladinou. Do pozdního odpoledne ji křížují vlaštovky a rořýsi. Při západu slunce si vnímavé oko všimne rozdílu v siluetách, kmitajících se nad vodou. Funkci lapačů hmyzu neplní už opeřenci, nýbrž chlupatí savci. Způsob letu vlaštovek a netopýrů není zvlášť rozdílný, stejné jsou i jejich hygienické návyky. Při koupání si takový chlupatý uličník v letu smáčí břicho podobně, jak to činí vlaštovky. Pokud to ovšem nepřežene. Když už dojde k havárii na hladině, užívá přední nohy s blanami jako člověk při plavbě v neckách. Dohrabe se jimi ke břehu. Živého netopýra ve vodě jsem už viděl víc než jednou, a proto mě napadá, zda se místo o nehodu nejedná o záměr.

Je všeobecně známo, že netopýři přečkávají zimu hibernací, ale za přijatelných klimatických podmínek je můžeme spatřit při jejich prvním výletu už v první dekádě března. Rtuť na teploměru se drží zatím těsně pod nulou, v lesích zfirmovatělý sníh a po zamrzlém rybníku se dá ještě opatrně chodit. Teplota na slunci je ale daleko vyšší než ta, kterou kvůli předpovědi počasí měříme v zastíněných meteorologických budkách. Během krátké série slunečních dnů se ohřeje vnitřek netopýřích zimovišť. Drobný hmyz, ztuhlý zimou vylétne z úkrytů za teplem slunečních paprsků a hladový netopýr si tak může smlsnout na první letošní nabídce blanokřídleho hmyzu. Pokud ovšem není v zápětí sloven krahujcem. A tak zatímco netopýra potkala smůla přímo fatální, nám totéž posloužilo za příklad jednoduchého potravního řetězce.

Medvěďům se předkládá jako újed' zdechlina, pes se dá nalákat na buřtu, ale jak přemluvit netopýra, aby se nechal na večerní obloze vyfotografovat v letu? Rodinná dovolená v kempu u koupaliště nebo u rybníka se neobejde bez celodenních starostí s dětmi. Nejvíce času a energie zabírá jejich hlídání. Když se zešeří, celý areál se na chvíli zklidní.

Za rozsvícenými okny sedí dospělí u večeře, s plnou pusou jídla ztichnou i děti. Na večeri se ale dostavili i netopýři. Kmitají bezhlučně nad chatkami a já toužebně sleduji jejich obrysy. Kdyby se alespoň drželi na jednom místě, bylo by jejich fotografování snadnější.

Nad vodou se už ochladilo. Teď vyzařovala teplo země, nad kterou létaly jiné druhy hmyzu než nad hladinou. Proto nad kemp mezi vzrostlé stromy zalétávali každý večer netopýři chroustat chroustky letní. Jsou jen z poloviny tak velcí jako chrousti obecní, s medově hnědým zbarvením. Startovali ze země a už ve výši spodních větví dělali mezi nimi netopýři probírku. Osvícen nápadem, sebral jsem pár chroustků a začal je, jednoho po druhém, vyhazovat nad hlavu. A pak, že zvířata nemyslí. Slepice nepochopí rychleji, že ji přišel nakrmit člověk. Teď už by se netopýři napěchovaní na obloze fotit dali. Leč najednou nebylo čím, když obě ruce byly zaměstnané krmením. „Co to děláte pane?“ Otočím se a za mnou trojice zvědavců, druhá, třetí třída základní školy. „Krmím netopýry – chcete si to zkusit?“ Jasně, že chtěli. Jen prý ti brouci, jak se melou, tak že škrábou do dlaně. „Aspoň víte, že nejsou mrtví. Chciplé brouky netopýři nežerou.“ Teprve teď se bylo možno soustředit výhradně na fotografování.

V dětech vzbudilo krmení takovou míru nadšení, že zapoměly zlobit. Brzo si osvojily techniku házení, se kterou dopravovaly hmyz před netopýři čumáčky s udivující přesností. A věřím, že tento neobyčejný zážitek spojený s trochou poučení jim dodnes připomíná dětství. Nás od té doby těší poznání, že medvěďům se předkládá zdechlina, psovi dáváme buřtu a netopýrům? Přece chroustky letní.

>>

Mirko Hain

Etiopie, země neznámá

II. část

Představy o cizích zemích bývají různé. Sdělovací prostředky a literatura podají základní informace, které nemohou nahradit přímou zkušenost. Žil jsem po nějakou dobu mezi lidmi v určité společnosti, která byla dosti odlišná od naší, a viděl i věci, o kterých se nepíše nebo nechce psát. Pokračování mého příspěvku by ale ani nadále nemělo být pohledem na kaširované atrakce přes sklo turistického autobusu.

Dodola

Sídlo projektu bylo v okresním městě Dodola, které se nachází v nadmořské výšce 2600 metrů, asi 400 km jižně od Addis Ababy. Kromě různých úřadů, škol a kostelů jsou zde nezbytná tržiště, hospody a motely a autobusové nádraží. Bydlí se ve zděných domcích, většinou z nepálených cihel. Každý z domků má svůj malý pozemek oplocený pletenými rohožemi. Po ulicích, většinou nedlážděných, kličkují mezi auty a chodci taxíky – dvojkolky tažené koníkem. Každá má svou poznávací značku. Poblíž tržiště je autobusové stanoviště, kde osádky autobusů lákají vyvoláváním cestujících za neustálého vyzvánění zvoncem. Spousta zevlujících mužů neustále přezvukuje „čat“ – uklidňující návykovou drogu z listů jednoho keře. U některých domků ční k nebi velké antény pro příjem televizního signálu ze satelitu. Vyrábí je z pásoviny pomocí autogenu v jedné dodolské stodole. Prý fungují dobře.

Když jdete po ulici a někdo na vás volá jako na bělocha, použije slovo „ferendži“. Označení bělocha pochází ze zkromoleného označení Francouzů, kteří v 19. století stavěli železnici z Addisu do Džibuti. Většinou pokřikují žebrající děti využívající svých sporých znalostí angličtiny ze školy.

Když zaparkujete v nějakém městě nebo obci, nabízí se vám často některý z okolo stojících mužů jako hlídač. Je dobré nabízenou službu přijmout. „Zabaña“ vám za velmi mírný peníz spolehlivě ohlídá auto proti nenechavcům a vandalům.

Bydlel jsem v areálu projektu GTZ v Dodole. Domečky z námořních kontejnerů poskytovaly na místní poměry luxusní ubytování. Celý areál byl hlídán ozbrojenou stráží.

Po setmění nebylo radno vycházet bez baterky – strážný by se mohl zaleknout podezřelého stínu a začít střílet.

Každé ráno v pět hodin budí místní obyvatele bez rozdílu víry volání muezzina z minaretu, vydatně zesílované reprodukcí technikou. Dodola je, jako celá Etiopie, směsicí nejrozličnějších náboženství. Náboženská tolerance, která by mohla být příkladem i pro nás, utrpěla v těch dnech pár trhlinek. Každá víra se snaží podchytit především mládež, která je do budoucna pro každou církev zdrojem politické podpory a financí. Zdejší náboženská uskupení začala lákat mladé lidi na technické vybavení svých bohoslužeb. Tak se stalo, že v rámci konkurenčního boje si jednotlivá uskupení pořizovala čím dál výkonnější reprodukcí techniku, aby se náležitě zviditelnila. Zdroje financí však nebyly bezedné a jednoho dne při vyjednávání o lanaření věřících došlo mezi představiteli chudších a bohatších církví k hádce spojené se vzájemnými inzultacemi.

Při projíždění Dodolou mě řidič ukázal areál ohrazený vysokým plotem z rohoží a několika nízkými strážními věžemi. Vězení. Podivil jsem se nad chatrností bezpečnostních zařízení a zeptal, jestli odtud utíkají vězni. Odpověď byla lakonická: „Stráže umí dobře střílet“.

K místním zajímavostem patří také svolávání k požáru střelbou ze samopalu. Jednou pozdě večer přestal jít proud. To nebylo nic neobvyklého. Za chvíli se hned za plotem areálu projektu rozlehlo několik dávek ze samopalu. V takových situacích je jediné rozumné řešení – rychle si lehnout na podlahu. Chvilí bylo ticho. Potom se ozval zesilující zvuk klu-sajícího davu. Vedle areálu projektu hořel transformátor.

Jedno z mnoha jezírek na náhorní plošině Balských hor

Pohled na oromskou vesnici s pověstným plotem z rostlin rodu *Euphorbia*

Na oheň byl upozorněn policista, který vydal signál střelbou. Jak jsme se dozvěděli druhý den, seděl ten večer jeden z domorodých pracovníků projektu na terase hospody, když okolo probíhal dav lidí, kdosi na něj zavolal něco ve smyslu: „U bílých hoří, pojď si taky něco vzít!“ U doutnajícího transformátoru se pak dav zklamaně rozešel.

Nedaleko Dodoly je na řece Wabe Šebele přehrada postavená za pomoci tehdejšího Československa. Dodnes stojí okolo hlavních cest velké oprýskané poutače oslavující nerozborné československo – etiopské přátelství. Kromě elektřiny má tato přehrada sloužit jako zdroj pitné vody pro širé okolí. Občas s tím byl problém. Při jedné velmi silné bouři přivalová vlna vzala několik desítek kusů dobytka a odplavila do přehrady. Trvalo ještě drahnou dobu než se podařilo odstranit všechna nafouknutá těla plovoucí po hladině. Na vodovod byla připojena pouze města. Vesnice požívají vlastní zdroje vody a tak čas od času vypukla v blízkém okolí cholera. V době mého pobytu se tak stalo dvakrát.

V blízkém i vzdálenějším okolí je na polích a pastvinách vidět rezivějící vojenská technika – památka na válku se Somálskem o oblast Ogadenu v 70. letech 20. stol. Somálská armáda došla až sem. Poté byla zatlačena zpět za vydatné podpory inetrnacionálních vojsk, zejména z Kuby.

Asi 60 kilometrů západně od Dodoly je Wondo Genet, kde má sídlo lesnická univerzita, v jehož blízkosti je Šašamene, místo s vyhlášenými termálními prameny.

Vesnice jsou tvořeny „tukuly“ – kulatými stavbami z kůlů se slaměnou střechou a ohništěm uprostřed. Když je venku škaredě, jsou v „tukulech“ natěsnáni obyvatelé i s domácím zvířectvem. Okolo vesnických obydlí jsou živé ploty z místního druhu pryšce (*Euphorbia*). Rostliny vypadají na první pohled jako beztrnné kaktusy. Jsou velmi křehké a po odlovení z nich hojně prýští šťáva, která má silné zpuchýřující účinky. Pokud se dostane do očí, způsobí oslepnutí. Lidé i domácí zvířectvo to dobře vědí a tak velmi ukázněně používají průchody a branky.

Jídlo

Stravoval jsem se v domácnosti zástupce ředitele projektu, kde vařila domorodá služebná, sedmnáctiletá Tigist. Přítomnost služebné patří v Etiopii k nezbytnému bontonu. Kdo má nějaký stálý, třeba i malý příjem, zaměstnává sluhu

nebo služku v domácnosti. Její jídla byla zajímavou kombinací surovin používaných v Evropě a domácích způsobů úpravy a ochucování. Domorodá kuchyně využívá skopové, hovězí, kozi a slepičí maso. Vepřové tu nejl nikdo, ani křesťané. Tento návyk má svou logiku. Ve zdejších klimatických podmínkách vepřové maso podléhá velmi rychle zkáze. Navíc při naprosté absenci veterinární péče by zde prasata byla zcela spolehlivě zamořena parazity. Totéž platí o mléku, které bylo nezbytné při převaření nechat třikrát vykypět, než se odstranilo nebezpečí nákazy tuberkulózou.

Etiopská kuchyně hojně používá koření všeho druhu. Pálivá koření přitom slouží i jako prostředek na potírání střevních parazitů. Jídlo je tak velmi chutné a často i velmi pálivé. Základem je „indžera“ – placka z nekvašeného těsta nakyslé chuti. Je velmi sytá. Dělá se z mouky různých druhů obilovin, čemuž odpovídá i její barva. Obecně platí zásada – čím je těsto světlejší, tím je nakyslost menší. Velmi rozšířený je „vot“, nepředstavitelně ostré jídlo připravované zpravidla ze skopového nebo kozího masa, jehož chuť a vůni jste při prvním požití schopni vnímat jen dvě vteřiny.

I když při stravování dodržujete velkou opatrnost a hygienu rukou, je každé jídlo zkouškou vaší odolnosti. Staré heslo z koloniálních dob „peel it, cook it or forget it (oloupej to, uvař to nebo na to zapomeň)“ je stále aktuální, zejména pokud jste odkázáni na stravu mimo vlastní kuchyň. V etiopských domácnostech a restauracích se zpravidla nepoužívají klasické příbory. Jednotlivá sousta se rukama balí do odtržených kousků placky a dávají do úst. Pokud jí více lidí pohromadě, berou si jídlo rukama z jedné nádoby. Hostu v domácnosti je prokazována čest spočívající v tom, že jej všichni členové domácnosti krmí vlastníma rukama. V situaci, kdy běžní lidé v této zemi používají namísto toaletního papíru dvourstovou technologii, je tak tělo bělocha vystaveno mimořádnému ataku choroboplodných organismů. Chcete-li omezit trávicí problémy a zároveň vycházet s domorodci, musíte se držet i těchto zásad: Nenechte se nikam pozvat. Pokud nelze pozvání odmítnout, nic nejezte. Pokud byste odmítnutím jídla těžce urazili hostitele, nenechte se za žádných okolností krmit. Zdejší bakterie ještě nejsou zvyklé na tvrdý alkohol a tak se jako prevence velmi osvědčilo jeho pravidelné dávkování. Míchal se i do vody k pití. Voda je totiž způsobila k pití poměrně krátkou dobu po přefiltrování nebo převaření.

>>

To není pomník ufouna, ale prastarý náhrobek významného náčelníka

Jedna z ulic v okresním městě Dodola

>> Cesty do hor

Každodenní pracovní rutina spočívala v litrech potu v terénu a zpracováváním materiálu po návratu na základnu dlouho do noci. Do té doby jsem považoval zprávy o tom, že při námaze lze vypotit až několik kilogramů za jakousi „latinu“ nebo úkaz týkající se pouze špičkových výkonů u sportovců. Přesvědčil jsem se, že to je možné také u normálních smrtelníků. Rozdíl mezi mojí ranní a večerní váhou byl běžně 3 – 4 kilogramy, a to jsem mezitím spotřeboval dva litry vody a pořádnou svačinu. Je pochopitelné, že košile po takovém výletu vypadala jako maskáče. Úbytek vody a soli se po několika týdnech začal dosti nepříjemně projevovat bolestivým povolováním a natahováním svalů. Překvapivě jednoduchým, ale osvědčeným lékem je lžička soli s aspirinem denně.

V terénu mě doprovázel průvodce, stráž a 3 – 4 studenti z lesnické univerzity. Průvodce fungoval i jako vyjednávač nebo tlumočník v kontaktu s domorodci a představiteli obcí, zejména v horách. Při výjezdech z Dodoły se někdy stávalo, že jsme ráno museli narychlo změnit trasu našeho pohybu v horách. Důvodem byly zprávy o pohybu protivládnicích ozbrojenců v území, kde jsme pracovali.

Terénním autem jsme se dostali jen na okraj souvislého lesa na rovině. Dál jsme museli po svých. Od úpatí hor se dřevinná skladba postupně měnila. V řešeném území se nachází dvě klimatické oblasti (fytochorie): afromontánních jehličnatých lesů (WIA) a afromontánních deštných lesů (HUA). Na úpatí hor zvolna doznívaly formace s *Acacia abyssinica* a *Aningeria adolfi-fiderici*, nastupovaly dominantní jehličnany *Juniperus procera* a *Podocarpus falcatus*, který byl s přibývajícím nadmořskou výškou postupně nahrazován jinými listnáči (*Olea europaea*, *Rapanea melanophloeos*, *Pittosporum viridiflorum* atd.). Potom se k *Juniperus procera* přidružily *Hypericum lanceolatum* (stromová třezalka) a *Hagenia abyssinica*, které byly vystřídány *Erica arborea* (stromový vřes).

Ve výškách nad 3000 m postupně převažoval *Erica arborea*. Toto vegetační pásmo postupně přecházelo do afromontánních holí s endemickým keříčkovým kontryhelem (*Alchemilla haumani*). V nejvyšších polohách na Sanetti Plateau se už vyskytovaly lišejníky, sporadické trsy trav, bylin, *Echinops longisetus* a *Lobelia rhynchopetalum*. Z rozsáhlé náhorní plošiny se zvedá vrchol Batu, druhá nejvyšší hora Etiopie. Udává se výška 4377 metrů, ale hodnoty se v atlasech různí.

Oblast náhorní plošiny má nestálé počasí, které se může prudce měnit během krátké doby.

Z fauny se lze v místních lesích setkat s různými druhy antilop, paviány a guerezami, dikobrazy a liškami. Z množství ptáků mě svou pestrostí zaujal „sokoru“ s červeným peřím. Plazi se v této oblasti nevyskytovali. Našli jsme také levhartí stopy. Levhart, ačkoli je přísně chráněný, je velmi pronásledovaný domorodci jako škůdce dobytka.

Z terénního auta byly dosažitelné většinou jen okrajové části řešeného území a bylo nutné provádět průzkum i ve vnitřních částech hor. Znamenalo to týdenní pobyty na různých místech v hliněných chýších vystavěných pro potřeby projektu. Přeprava lidí a zavazadel do hor probíhala na koních. Zdejší koniči vypadají dosti uboze. Zvířata jsou v těchto končinách až na posledním místě a jsou vystavována dosti hrubému zacházení. Trval jsem vždy na tom, abych měl koně, který bude schopen unést náklad po celou cestu. Cesta trvala skoro celý den po různých stezkách a pěšinách v horském terénu. Cesta, namáhavá pro zvířata i lidi, přinášela odměnu v nádherných horských a lesních sceneriích. Nezapomenutelná byla noční hvězdnatá obloha nerušená umělým osvětlením měst.

Na výpravě do hor s námi vyrazila i jedna kolegyně z projektu s tlumočnicí. Prý se v naší přítomnosti cítila bezpečněji. Pro nás to mělo nespornou výhodu v tom, že její tlumočnice Hani vařila pro všechny. Koupili jsme společně jednu ovci. Stála nás v přepočtu 50 korun. Zprvu jsem se domníval, že sníme nejlepší maso, zbytek pohodíme mrchožroutům a další den pořídíme ovci novou. Tlumočnice Hani však ovařila všechno maso v nějakém tajuplném silně kořeněném nálevu a k jídlu naservírovala jen část. Zbytek v obrovském kastrolu uložila do kouta. Tuto ovci jsme jedli celý týden. Po několika dnech se mi sice zdálo, že maso v koutě chatře fosforeskuje, ale jeho konzumaci jsme všichni přežili bez úhony.

Se zdravím to nebyvalo jednoduché. Každá ranka, kterých byla spousta, se ihned zaněcovala a musela být co nejdříve a nejdůkladněji vydezinfikována. Při ošetřování jednoho hlubokého poranění jsem si připadal jak indián u mučednického kůlu. Když vám ale jde o zdraví, v odlehlých horách bez lékařské pomoci prakticky i o život, snesete úplně všechno.

Domorodci žijí v horách v dosti tvrdých podmínkách. Údajně je zde až 80% kojenecká úmrtnost. Někaké léky nebo lékařská pomoc zde neexistují. Pouze kouzelníci. V těchto končinách

V oblastech obývaných bývalými kočovnými Oromy je běžná silná eroze i v rovinatém terénu

Batu (4377 m), druhá nejvyšší hora Etiopie, se zvedá z náhorní plošiny Sanetti Plateau

ještě na lidi působí přirozený výběr. Obyvatelé horských vesnic jsou však velmi hrdí a svérázní lidé. Muži na svých koních projíždějí ozbrojeni ve skupinách po lesních stezkách. Občas se znenadání odněkud vyřítí skupina jezdců a bleskurychle nás obklopila. Za tyto scény by se nemusel stydět žádný western. Důležité bylo zachovat klid. Po úvodních pozdravných procedurách prostřednictvím průvodce však nikdy nenastaly žádné problémy. Prý to nebylo pravidlem. Údajně to způsobil můj plnovous. V těchto končinách nosí vousy pouze náčelníci a mě prý považovali za nějakého vysokého náčelníka od bělochů – ani německý ředitel projektu v Dodole vousy nenosil a podle této logiky jsem byl ještě někdo vyšší.

Pozdravné procedury se odlišovaly podle toho, jak jsou si lidé blízcí. Při běžném setkání si vždy lidé vyměňují několik přání dobrého dne v různých verzích. Dalším stupněm je vzájemné podání obou rukou za pronášení pozdravných frází. Vyšším stupněm je několikeré objetí. Nejvyšší stupeň, používaný jen lidmi navzájem velmi blízkými vypadá tak, že si lidé podají ruce a svému protějšku třikrát políbí ruku.

Cestování po okolí

Pro konečný návrh péče o území bylo nutné porovnat úroveň exploatace a využívání krajiny v jiných místech Etiopie. V rámci přípravy exkurze pro místní farmáře jsem měl možnost vyjet do jižní části země v oblasti Konso v blízkosti keňských hranic. Je to oblast, kde by šlo při kvalitní závlaze a efektivnějších postupech dosáhnout u některých plodin až tří úrod v roce. Pro Evropana to byl neobvyklý pohled na plantáže kávovníků, banánovníků, bavlny a dalších exotických plodin. Zdejší tradičně zemědělské obyvatelstvo pečuje o krajinu zcela jiným způsobem než Oromové. Terén je pečlivě terasován, s erozí se zde prakticky nesetkáte.

Ubytovali jsme se ve městě Arba Minč, v jednom z mála pro bělochy obyvatelných hotelů patřících do sítě Bekele-Mola. Hotel se tyčí na krásné vyhlídce na jezera Čama a Abaya. Každé z nich má díky odlišnému minerálnímu složení vody jinou barvu. Všechna jezera v Etiopii jsou tvořena minerální vodou a s výjimkou Langana jsou všechna zamořena bilharziózou. V této oblasti se již vyskytuje malárie. Prevence proti této chorobě není nijak příjemná (preparáty, moskytiéry, odpuzovače). Žádné současné antimalarikum nemá 100% účinnost, proto bylo nutné kombinovat více preparátů, aby se zvýšila šance přežít komáří bodnutí ve zdraví. Spaní pod dusnými moskytiéry v africkém létě nebylo to, co by člověka osvěžilo.

V místních hospodách připravují velmi chutná jídla z ryb z blízkých jezer. Hodně se zde pije „tač“ – lehce opojný kvašený nápoj z medu. Chuťově to připomíná něco mezi burčákem a medovinou. Válcovité včelíny jsou zde hodně vidět na stromech. Med se nezískává vytáčením, ale vybíráním a vymačkáváním celých pláství, takže do medu se dostane i nějaká ta včelí larva či včela.

V blízkém okolí je národní park Nečisar. Je zde k vidění zvířena afrických savan, v jezerech je možné vidět krokodýly a hrochy. Není radno se přibližovat. Hroší býk dokáže na zemi vyvinout překvapivě zrychlení. Domorodci v národním parku se pohybují mimo vesnici vždy s ozbrojeným doprovodem, který je má chránit proti útokům lvů. Navštívili jsme také blízkou krokodýlí farmu. Krokodýli jsou zde chováni v průměru pět let. Pak jejich kůže prodají do Zimbabwe, odkud je obratem vyvezou za dvojnásobnou cenu.

Etiopská povaha

Řada lidí se ráda pokládá za znalce toho či onoho národního prostředí. V případě obyvatel Etiopie bývají často překvapeni a zaskočeni jejich nevyzpytatelností. Myslím, že překrásnou a výstižnou charakteristikou mentality zdejších lidí podává román Volání červené hvězdy od etiopského spisovatele Bealu Girmy v překladu Jiřího Kučery:

„Vždyť Etiopům nelze věřit a ani já tobě nevěřím. Jsme národem s maskou na obličeji. Jedno máme na jazyku a v hlavě máme něco úplně jiného. Ne nadarmo se říká, že charakter Etiopů určuje kombinace „vosku a zlata“. Celá naše kultura to potvrzuje. Nemáme kritérium, které by umožnilo oddělit zlo od dobra. Na vše se díváme z pozice kořistných zájmů. Hle, proč nevěříme jeden druhému. Jsou nám cizí pojmy jako soudružství a přátelství. Pomluvy, klevety, drby – to je náš život. My Etiopové známe jenom jeden princip – osobní prospěch. A proto je možné lhát. Když lžeme, naše svědomí mlčí. Vypadáme ušlechtilé, rozhodně, směle, hrdě, čestně, oddaně, skromně. A pod touto maskou se ukrývá závist, zákeřnost, řevnivost, lživost, zbabělost a patolizalství. Ano, žijeme s máslem na hlavě. Co jsem vlastně chtěl říci? Chtěl jsem říci, že jeden Etiop nemůže vědět o čem přemýšlí druhý Etiop, protože etiopská povaha – to je hádanka. Hádanka, která nemá řešení.“

>>

Ing. Přemek Štipl, PhD.,
Krajský inspektorát LČR Hradec Králové

Porost stromového vřesu (*Erica arborea*) při horní hranici svého rozšíření

V nejvyšších polohách les pozvolna přechází do afroalpínských holí s výskytem *Echinops longisetus* a *Lobelia rhynchopetalum*

Veletrh, který nemá obdoby

Největší středoevropská dřevařská veletržní akce WOOD-TEC bude hostit prezidenty EUMABOIS

Dřevo je důležitým prvkem v obývání, prvkem, který fyzicky i psychicky kladně působí a ovlivňuje prostor, v němž se pohybujeme. Od nepaměti je proto pro člověka nesmírně důležité, jakými prostředky k těžbě dřeva a jeho dalšímu zpracování vládne. Devátý mezinárodní veletrh strojů, nástrojů, zařízení a materiálů pro dřevozpracující průmysl WOOD-TEC, který se na brněnském výstavišti uskuteční od 18. do 21. října 2005, zpracovatelům v tomto ohledu nabídne kompletní, ve střední Evropě rekordní menu.

WOOD-TEC přišel a zvítězil

Hned od svého premiérového ročníku počátkem 90. let minulého století zaujal brněnský WOOD-TEC pozici nejvýznamnější veletržní přehlídky materiálů, nástrojů, nářadí, strojů, linek a technologií pro zpracování dřeva nejen v České republice, ale v celém regionu střední a východní Evropy.

Veletrh vznikl v příznivé situaci, kdy se již naplno projevoval trend vzrůstající obliby dřeva na úkor, v určité době módních, ale často nevzhledných a nezdělaných i škodlivých plastů zejména v nábytkářském průmyslu, ale také ve stavebnictví. Bez zázemí jednoho z nejkrásnějších veletržních areálů na světě, kvalitních služeb pro vystavovatele i návštěvníky a bohatých organizačních

zkušeností s pořádáním mezinárodních akcí by však WOOD-TEC svou prestižní pozici nezískal, natož do dnešní doby udržel.

Svátek pro všechny, kdo milují vůni dřeva

Ukázkou dokonalého přehledu brněnských pořadatelů o povaze dřevozpracujícího trhu a důležitých souvislostech na něm se stalo navázání spolupráce s prestižním Evropským sdružením výrobců dřevozpracujících strojů EUMABOIS, která WOOD-TEC definitivně posunula mezi nejvýznamnějšími veletrhy svého druhu na světě. Obzvláště důležité bylo, že v roce 1999 přešla akce na základě doporučení této organizace z jednoleté periodicity pořádání na dvouletou. Bienální pořádání podle

vedoucího manažera veletrhu, Ing. Karla Torna, CSc., vyústilo v to, že se nyní „vystavovatelé i odborná veřejnost na veletrh přímo těší a lze říci, že věnují i důkladnější pozornost své přípravě na akci. Ve finále se veletrh WOOD-TEC stává skutečným svátkem pro všechny, kteří milují vůni dřeva.“

Rekordní nájezdy vystavovatelů

Slova o oblíbě veletrhu, který koncem 90. let přerostl ve svátek všech, kteří se tak či onak pohybují v dřevozpracujícím průmyslu, lze doložit veletržními statistikami ověřenými nezávislou celosvětovou výstavářskou agenturou UFI se sídlem v Paříži: WOOD-TEC třikrát po sobě dosáhl rekordních výsledků! A pořadatelé ani nezávislí odborníci nepochybují, že letos to bude počtvrté. WOOD-TEC 2005 by se měl podle očekávání uskutečnit na čisté výstavní ploše kolem 13 000 m², přičemž dosavadní rekord posledního ročníku 2003 činí zhruba 11 800 m² (v roce 2001 to bylo 10 600 m²). Počítá se rovněž s širší vystavovatelskou základnou čítající zřejmě okolo 350 firem (naposledy 331), které by měly na letošní WOOD-TEC zavítat z více než třinácti zemí, jak tomu bylo naposledy.

Podpora organizací a médií

Na oblibu veletrhu zejména mezi tuzemskými vystavovateli má nemalý vliv podpora, které se mu dostává prakticky ze všech stran. Akci vedle Svazu výrobců dřevozpracujících strojů a zařízení (který je současně jejím spolupořadatelem) dále oficiálně podporuje Společenstvo dřevozpracujících podniků v ČR. Organizátorem a garantem doprovodného programu je Lesnická a dřevařská fakulta Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně. Hlavním mediálním partnerem jsou Truhlářské listy, dalšími časopisy TERRA a Stolařský magazín, Pioneer, Lesprom Inform a portál drevari.sk, dobrá spolupráce je navázána s řadou dalších periodik včetně Lesu zdar.

Politika zmrazených cen a další výhody

Vystavovatelé letos mohou využít ceny, které i přes reálný nárůst nákladů na energii, papír, tisk, reklamu apod. nepřekračují ceníkovou nabídku z roku 2003; některé služby – například speditérské – přitom budou ještě levnější. Zájemci, kteří podají závaznou přihlášku do řádné uzávěrky 15. května 2005, mohou získat slevu 150 Kč na jeden metr čtvereční pronajaté výstavní plochy.

Z příjemných novinek na vystavovatele navíc čeká za poslední tři roky již dvakrát modernizovaný pavilon Z, který je vybaven částečnou klimatizací. Ovšem také ti, kteří na veletrhu WOOD-TEC najdou útočiště pro svou expozici jinde (akce se dále uskuteční v pavilonech F a G1 a na volných plochách před pavilony Z, R, R1 a P) jistě ocení možnost bezproblémového příjezdu přímo na veletržní parkoviště, a to buď z tunelu od dálnice branou číslo 8, nebo branou číslo 4.

EUMABOIS

Uvedli jsme, že Evropské sdružení výrobců dřevozpracujících strojů EUMABOIS je „prestižní“ a že spolupráce s ním má pro WOOD-TEC zásadní význam. Proč tomu tak je, dokládají už tato stohá čísla: v současné době se pod deštníkem EUMABOIS nachází přibližně 900 výrobců, kteří reprezentují roční výrobu v hodnotě přes 4,6 mld. Euro, což představuje zhruba 60 % celosvětové produkce. Vliv nejsilnějšího celosvětového uskupení v dřevozpracovatelském průmyslu navíc neustále roste i mimo Evropu.

Proto znamená výjezdní zasedání této organizace dne 20. října a její valná hromada následující den přímo během veletrhu pro WOOD-TEC nevšední počtu. Ing. Torn vidí v zasedání

EUMABOIS vedle posílení renomé brněnské akce také konkrétní přínos: „Prezidenti národních svazů uvidí na vlastní oči prostředí, kvalitu pavilonů, seznámí se s kvalitou poskytovaných služeb... To všechno přináší příležitost k dalším kontaktům a další perspektivní spolupráci.“

EUMABOIS tvoří dvanáct národních asociací (Česká republika, Dánsko, Finsko, Francie, Itálie, Portugalsko, Rakousko, Slovensko, SRN, Španělsko, Švýcarsko a Velká Británie) se sídlem v Belgii, řídicí výbor je složen z pěti členů různých zemí, mezi nimiž nechybí ani Česká republika. Ing. Jiří Odvárka, člen řídicího výboru EUMABOIS, k oficiální podpoře brněnského veletrhu poznamenává: „Členstvím v EUMABOIS se WOOD-TEC dostává na světovou úroveň a figuruje ve světových katalozích, informace o jeho konání se dostávají do všech tiskovin nejen federace EUMABOIS, ale i WOOD TECHNOLOGY CLUBU – což je volné sdružení světových organizací, jehož je EUMABOIS členem a garantem. To vše pozici a prestiž brněnského veletrhu výrazně posiluje.“

Doprovodný program

Velmi zajímavý doprovodný program veletrhu proběhne s mottem „Dřevo – obnovitelná surovina budoucnosti“ a zahrne trojlístek základních témat „Ekonomika dřevozpracujícího průmyslu“, „Dřevo v životním prostředí“ a (samostatně vůbec poprvé) také „Dřevo – zdroj energie“. Poslední téma reaguje na skutečnost, že podle mnohých odborníků bude mít Česká republika do 30 let s energií problémy a energie z lesní biomasy se jeví jako perspektivní zdroj.

Děkan Lesnické a dřevařské fakulty MZLU v Brně, Doc. Ing. Ladislav Slonek, CSc., vidí perspektivy, ale i současný stav příprav na získávání energie z dřeva velmi optimisticky. „Vedle seštěpkování odpadového dřeva a jeho následném spalení nebo zplynování se dnes již uvažuje o zakládání plantáží, kde by se pěstovalo rychle rostoucí dřevo. To by se už netěžilo, ale seklo, a to výhradně pro energetické účely – pro zplynování a následnou výrobu energie a tepla... V České republice máme přehled o vhodných nevyužitých plochách, dříve například využívaných k zemědělským účelům. Nadějně je navíc také tzv. boční nekvalitní řezivo, které by náš dřevozpracující průmysl mohl začít využívat pro energetické účely.“

Čeští odborníci už v oblasti využití dřeva jako energetického zdroje udělali skutečně mnoho. Například byly provedeny pokusy s vrbovinami, na jejichž základě se už před desítkou let uvažovalo o tom, že by se vrba dala pěstovat jako energetická surovina. Obdobně by to mohly být také topoly a rychle rostoucí jehličnany jako například borovice. Takto vytípané porosty, které by byly založeny ne pro tradiční využití dřeva, ale jako zdroj energie, jsou zapracovány do ministerského programu... Princip získávání energie ze dřeva je naprosto v souladu s principy trvale udržitelného obhospodařování lesů.“

Poprvé v Evropské unii

Významná pro letošní WOOD-TEC je i skutečnost, že poprvé proběhne po začlenění České republiky mezi státy Evropské unie. To se ve srovnání s minulými ročníky odráží v nebyvale brzkém zájmu o veletržní účast ze strany zahraničních i tuzemských vystavovatelů. Zkrátka na každého, kdo se v říjnu rozhodne veletrh WOOD-TEC navštívit, bude čekat akce, která do rozlohy i kvality nabízených produktů v expozicích vystavujících firem nemá ve střední Evropě obdoby. >>

Bližší informace:

Veletrhy Brno, a. s., Výstaviště 1, 647 00 Brno
Tel.: 541 153 297, Fax: 541 153 054,
E-mail: wood-tec@bv.cz, www.wood-tec.cz

Odpady na lesních pozemcích – neustálé zlo

Stále se vyskytující „černé skládky“ na lesních pozemcích ve správě LČR jsou v rozporu s ustanoveními zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a také stálou hrozbou sankčních postihů orgánů státní správy lesů, orgánů ochrany přírody, případně i ČIŽP.

Přitom existuje možnost, samozřejmě že ne jediná, spočívající ve větším využívání nařízení výkonu trestu obecně prospěšných prací (dále jen OPP), který ukládají soudy v rámci zákona č. 141/1961 Sb. jako jeden z možných alternativních trestů.

Tento trest může být soudem uložen, odsuzuje-li pachatele za trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice nepřevyšuje pět let a vzhledem k povaze spáchaného trestného činu a možnosti nápravy pachatele uložení jiného trestu k dosažení účelu trestu není třeba. V souladu s § 336 přihlíží soud k tomu, aby trest byl vykonáván co nejbližší k místu, kde odsouzený bydlí. Trest OPP může být soudem vyměřen od 50 do 400 hodin s přihlédnutím k zdravotní způsobilosti pachatele.

OPP je odsouzený povinen vykonat osobně a bezplatně ve svém volném čase nejpozději do jednoho roku ode dne, kdy soud nařídil výkon tohoto trestu. Trest OPP záleží v povinnosti odsouzeného provést ve stanoveném rozsahu práce k obecně prospěšným účelům spočívající v údržbě veřejných prostorů, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo jiných obdobných činnostech ve prospěch obcí, nebo ve prospěch státních nebo jiných obecně prospěšných institucí. Práce však nesmí sloužit výdělečným účelům.

O nařízení výkonu trestu OPP soud vyrozumí probačního úředníka, který v intencích § 27b, odst. 1f) provádí kontrolu nad výkonem tohoto trestu a při tom postupuje v součinnosti s příslušnou institucí, u nichž jsou OPP vykonávány.

Jestliže pachatel v době od odsouzení do skončení výkonu trestu OPP zaviněně nevykonal ve stanovené době uložený trest, přemění soud trest OPP nebo jeho zbytek v trest odnětí svobody a rozhodne zároveň o způsobu jeho výkonu.

Zájemce (obec, státní či jiná obecně prospěšná instituce) požádá příslušný okresní soud k umožnění výkonu trestu OPP a v kopii zašle tento požadavek příslušnému místnímu středisku Probační a mediační služby. Poté je již vedena komunikace pouze mezi zástupcem instituce, odsouzeným a probační a mediační službou. Pouze v případě nevykonání trestu vstupuje do hry příslušný soud, kterému je nutno tuto skutečnost nahlásit podle § 337 trestního řádu.

Ze zkušeností na lesní správě Jeseník Lesů České republiky, s. p., kde bylo v roce 2004 odpracováno celkem 850 hodin právě v údržbě krajiny s využitím alternativního trestu OPP, lze toto opatření jen doporučit. Vedle chuti a snahy udělat něco neobvyklým způsobem již zbývá jen pravidelná kontrola odsouzených při provádění výkonu trestu a důsledné zorganizování odvozu vysbíraných a na určeném místě shromážděných odpadků.

><

Ing. Jaromír Latner, CSc.,
lesní správce, LS Jeseník

Nové odborné publikace a knihy z oboru lesnictví a příbuzných oborů

Moderní trendy a úspěšný management v podnicích státních lesů Evropské unie

Sborník referátů z mezinárodního sympozia, Praha, 19. 2. 2005. Vyd. Ministerstvo zemědělství ČR, Praha, 2005
(přiděleno technické knihovně LČR HK/)

Moderní metody v ochraně lesa

Sborník referátů ze semináře – 29. Setkání lesníků tří generací, Kostelec n. Č. l., 24. 2. 2005. Vyd. VÚLHM Jíloviště-Strnady, 2005, jako Zpravodaj ochrany lesa, svazek 11
(darováno Českou lesnickou společností, Praha, technické knihovně LČR HK)

Lesnická legislativa

Sborník referátů ze semináře, Praha, 22. 3. 2005. Vyd. Česká lesnická společnost ve spolupráci s nakladatelstvím a vydavatelstvím Lesnická práce, Praha, 2005
(darováno Českou lesnickou společností, Praha, technické knihovně LČR HK)

Evropské národní parky

Milan Sanetřik

Publikace informuje o 210 velkoplošných chráněných územích – národních parcích, případně i o maloplošných rezervacích v nich zahrnutých. (Národní parky vyhlášené během tisku knihy nebo ty, jež nedosáhly statutárního definování nebo jsou zanedbatelné rozlohy, jsou pouze vyjmenovány.) V publikaci čtenář nalezne

charakteristiky jednotlivých národních parků podle abecedně seřazených států. V záhlaví je vždy kromě názvu státu a státní vlajky umístěna schématická mapka s rozložením jednotlivých národních parků. Základní údaje tvoří rok vyhlášení a plocha v ha, případně i zápis do seznamu UNESCO (biosférická rezervace). Neživá složka prostředí je charakterizována rozpětím nadmořských výšek, geologickým podkladem spolu se způsobem utváření reliéfu a jeho vývojem, výčtem jezer a vodních toků. Popis flóry a fauny se zaměřuje na nejvýznačnější a široké veřejnosti známější druhy, popřípadě rody či čeledi. Latinské názvosloví je doplněno u druhů vzácných, případně charakteristických pro danou oblast. V národních parcích s větším rozpětím nadmořských výšek je zmíněna i výšková stupňovitost výskytu druhů. Text je uzavřen údaji o sídle správy národního parku a je doplněn barevnými fotografiemi s popiskami.

Vyd. Nakladatelství Pavel Ševčík – Veduta, Štítý, 2004

(zakoupeno v Lesnické práci v Kostelci nad Černými lesy pro technickou knihovnu LČR HK) >>

Jiří Uhlíř

Pozvánka na akce Fakulty lesnické a enviromentální ČZU Praha

31. května 2005

Růstové funkce v lesnictví; Korfova růstová funkce a její užití v lesnictví a ohlas ve světě

Vědeckou konferenci pořádá FLE ČZU Praha s cílem podat přehled o růstových funkcích používaných v lesnictví a možnostech jejich dalšího užití v oblasti zlepšování produkce lesů a hospodaření v lese; odborný garant: Prof. Ing. Jan Kouba, CSc.; organizační garant: Ing. Pavla Neuhöferová, CSc.; kontakt: p.neuhofero-va@kostelec.czu.cz; začátek a místo: 9.00 hod., zámek v Kostelci nad Černými lesy.

2. června 2005

Meliorační a zpevňující dřeviny – přínos nebo ztráta?

Vědeckou konferenci pořádá FLE ČZU Praha s cílem shrnout disponibilní údaje o vlivu zavádění melioračních a zpevňujících dřevin (MZD) do porostní skladby na pěstování, technologické postupy, environmentální, produkční a ekonomické funkce lesního hospodářství v ČR; odborný garant: Prof. Ing. Vilém Podrázský, CSc.; organizační garant: Ing. Pavla Neuhöferová, CSc.; kontakt: p.neuhofero-va@kostelec.czu.cz; začátek a místo: 9.00 hod., zámek v Kostelci nad Černými lesy. >>

Chovatelská přehlídka trofejí spárkaté zvěře

Ve dnech 12. 2. až 13. 2. 2005 byla ve spolupráci Městského úřadu Jeseník, Lesů ČR, lesní správy Jeseník a Jesenické lesnické společnosti uspořádána chovatelská přehlídka trofejí spárkaté zvěře ulovených v lovecké sezóně 2004/2005 v okrese Jeseník.

Z celkového počtu 52 honiteb se lesní správa Jeseník na celkovém odlovu podílela odlovem z dvanácti pronajatých honiteb a jedné honitby režijní. V těchto honitbách bylo uloveno z trofejové jelení zvěře celkem 46 jelenů, což činí 46 % z celkového počtu jelenů ulovených v okrese a 65 srnců, tj. 17 % z celkového počtu ulovených srnců. U jelenů dosáhla nejvyššího ohodnocení 178,01 bodů CIC trofej jelena uloveného v honitbě Kepník.

Velmi dobrá úroveň výstavy byla navíc znásobena vystoupeními skupin mysliveckých trubačů LČR, lesní správy Jeseník a lesní správy Javorník jak při zahájení, tak i při ukončení výstavy. >>

Jaromír Latner, lesní správce

Upozornění!!!

Odborná akce České lesnické společnosti Obnova lesa se zaměřením na přirozený způsob obnovy v Hranicích na Moravě se přesouvá z 10. května na říjen. >>

Ing. Pavel Kyzlík, tajemník ČLS

Ing. Bedřich Fišer oceněn ministrem zemědělství

Úsek lesního hospodářství Ministerstva zemědělství pokračuje v oceňování významných či zasloužilých lesníků, a to za dlouhodobý, obecně uznávaný přínos českému lesnictví v oblasti praktického hospodaření nebo lesnického školství a vědy.

Porada vedení úseku lesního hospodářství dne 29. listopadu 2004 projednala a vyhodnotila předložené návrhy kandidátů a schválila udělení uznání panu Ing. Bedřichu Fišerovi z Písku.

Oceněnému bylo dne 7. března 2005 prvním náměstkem ministra zemědělství – státním tajemníkem Ing. Miroslavem Tomanem, CSc. uděleno „Uznání za zásluhy o les a významný přínos českému lesnictví“ a s ním předán i pamětní lovecký tesák. Toto uznání a ocenění se uděluje jmenovanému za dlouholetou aktivní činnost v provozu lesního hospodářství, lesnickém výzkumu a státní správě lesního hospodářství.

Ing. Bedřich Fišer se narodil dne 14. dubna 1934 v Nučicích v okrese Beroun. Po absolvování základní školní docházky byl v roce 1949 zařazen do státních lesů v Plasích u Plzně a po roce pak přijat na Lesnickou technickou školu v Písku, kde v roce 1954 maturoval.

Po návratu z výkonu vojenské služby nastoupil u Krajské správy lesů na Lesním závodě Nižbor jako provozní inspektor pěstování a ochrany lesa. Zde působil až do roku 1959, kdy přešel na Státní lesy, podnikové ředitelství Praha do funkce ekonoma odbytu. Při poměrně značném pracovním zatížení vystudoval dálkově Fakultu výrobně ekonomickou na Vysoké škole ekonomické v Praze a v roce 1965 zde promoval.

Koncem roku 1965 nastoupil do útvaru lesnické ekonomiky ve Výzkumném ústavu lesního hospodářství a myslivosti v Jílovišti – Strnadlech. Zde prošel funkčním zařazením jako systémový analytik, vedoucí výzkumný pracovník a vedoucí oddělení automatizovaných systémů řízení. Podílel se na zavádění výpočetní techniky v lesním hospodářství a monitorování ohlasů výzkumných prací v zahraničí.

Od roku 1978 zde působil Ing. Fišer ve funkci náměstka ředitele pro úsek provozně – ekonomický a v roce 1981 byl jmenován náměstkem ředitele pro výzkum. Všechny své schopnosti a zkušenosti věnoval ve prospěch zvýšení účinnosti a úrovně lesnického výzkumu. V roce 1990 ze zdravotních důvodů z VÚLHM odchází.

Po odchodu z výzkumného pracoviště nastoupil dne 1. ledna 1991 na Ministerstvo zemědělství – Odvětví lesního hospodářství do sekretariátu náměstka ministra pro lesní hospodářství. Následně v letech 1992 až 1993 zastával funkci ředitele odboru lesnické politiky a ekonomiky. V této funkci se aktivně podílel na transformaci podniků státních lesů na Lesy České republiky, s. p., na akciové společnosti a další podnikatelské subjekty. Rovněž spolupracoval při obnově vlastnických vztahů k lesům a na přípravě zpracování „Zásad státní lesnické politiky“.

Počátkem roku 1993 se na vlastní žádost vrací opět do lesnického provozu a nastoupil do funkce oblastního inspektora na Lesy ČR, s. p. – Oblastní inspektorát v Písku. Zde pracoval až do roku 1997, kdy odešel do zaslouženého důchodu. Během svého působení v Písku se zapojil do konstituování a stabilizace státního podniku Lesy České republiky. Rovněž se aktivně podílel na řešení rozsáhlých restitucí velkých i malých lesních majetků v daném regionu.

Ing. Bedřich Fišer i jako důchodce stále pracuje jako předseda zkušební komise pro zkoušky způsobilosti odborných lesních hospodářů v rámci Lesů ČR, s. p.

Ing. Karel Suchopárek,
Ministerstvo zemědělství,
Odbor koncepcí a ekonomiky lesního hospodářství

Nejlepší pracovníci LČR

Na poradě ředitelů KI a LZ konané v Židlochovicích dne 24. 3. 2005 se uskutečnilo slavnostní vyhodnocení nejlepších vedoucích pracovníků LČR za rok 2004. Na základě návrhu krajských ředitelů bylo vybráno celkem 17 lesních správců. Za krajské inspektoráty s počtem lesních správ do 6 včetně byl navržen příslušným ředitelem KI jeden lesní správce, u KI s počtem lesních správ nad 6 byli navrženi na odměnu 2 lesní správci:

KI Frýdek-Místek	Ing. Miroslav Dušek, LS Vítkov Ing. František Musil, LS Opava
KI Zlín	Ing. Ing. Jiří Vašík, LS Bystřice pod Hostýnem
KI Brno	Ing. Bohumil Pipal, LS Strážnice
KI Šumperk	Ing. Jiří Hanuš, LS Šternberk Ing. Jaromír Latner, CSc., LS Jeseník
KI Havlíčkův Brod	Ing. Josef Pollak, LS Nové Město na Moravě
KI Choceň	Ing. Miroslav Bačovský, LS Svitavy
KI Hradec Králové	Ing. Jiří Dunda, LS Hořice

KI Brandýs nad Labem	Ing. Jaroslav Jančík, LS Kácov
KI České Budějovice	Ing. Jaroslav Kropík, LS Tábor Ing. Viktor Blaščák, LS Vodňany
KI Plzeň	Ing. Vladimír Skala, LS Železná Ruda Ing. Josef Kuchař, LS Stříbro
KI Karlovy Vary	Ing. Pavel Adamec, LS Františkovy Lázně
KI Teplice	Ing. Ladislav Hovorka, LS Děčín
KI Liberec	Ing. Josef Rákosník, LS Ještěd

Vedení podniku rovněž vyhodnotilo práci jednotlivých ředitelů KI a vedoucích odborů ředitelství LČR. jako nejlepší ředitelé KI v roce 2004 byli vyhodnoceni: Ing. Jiří Silvestr, KI Frýdek-Místek, Ing. Ludvík Řiřáč, KI Liberec a Ing. Karel Luňák, KI Plzeň.

Nejllepšími vedoucími odborů ředitelství LČR za rok 2004 byli vybráni: Ing. Jaroslav Zezula, vedoucí odboru tvorby a rozvoje lesa, Ing. Jiří Polícar, vedoucí odboru finančního řízení a strategie a PhDr. Jiří Pospíšil, vedoucí odboru personálního a ekonomiky práce.

>>>
redakce

Evropské závody lesníků v klasickém lyžování

Ve dnech 20. 2. – 26. 2. 2005 se uskutečnil již 37. ročník EFNS – „European Forester's competition in Nordic Skiing” (Evropské závody lesníků v klasickém lyžování) v Bělorusku. Oficiálním centrem závodů bylo hlavní město Běloruska Minsk. Všechny závodní disciplíny se uskutečnily ve středisku zimních sportů Raubichi (20 km od Minsku), ve kterém se nachází biatlonový areál i areál skokanských můstků. Organizačně celou akci zajišťovala cestovní kancelář Belintourist.

Tak jako v minulých letech se za organizačního vedení Ing. Závise Pexidra, pod záštitou Ministerstva zemědělství ČR a SPAL-L (Sdružení pro sportovní aktivity lesníků lyžařů) podařilo zorganizovat zájezd české lesnické výpravy na tento ročník. Letošního ročníku se zúčastnilo 34 českých lesníků z celé České republiky, kteří reprezentovali různé lesnické instituce a subjekty (Ministerstvo zemědělství ČR, Lesy České republiky, s. p., Správa KRNP, Vojenské lesy a statky, ÚHÚL Brandýs n. L. atd.).

Za Lesy České republiky, s. p. se 37. EFNS v Raubichi zúčastnili: Ing. Jiří Beran (H21) – LS Rychnov nad Kněžnou, Ing. Hana Báčová (D31) – LS Loučná nad Desnou, Ing. Lubomír Chmelíček (H41) – KI Šumperk a Ing. Karel Znojenský (H51) – KI Havlíčkův Brod.

Bělorusko pojalo organizaci celé této náročné akce velkolepě. Společenským centrem závodů bylo hlavní město Minsk. Celý průběh akce monitorovala běloruská televize, která denně vysílala ve zprávách živé vstupy. V Minsku se uskutečnilo slavnostní zahájení závodů spojené s kulturním programem. 37. EFNS oficiálně zahájil ministr zemědělství Běloruska Pjotr Semaschko. Organizátoři připravili pro účastníky mimo závodní program i několik exkurzí, které se týkaly lesního hospodářství Běloruska, ochrany přírody – návštěva biosférické rezervace Beresinskij, historie a architektury (Minsk, Nesviž, Mir). Na závěr celé týdenní akce proběhlo v Paláci mládeže v Minsku slavnostní ukončení závodů s vyhlášením výsledků a společenským programem, na který byla slavnostně předána zástava EFNS příštím pořadatelům – delegaci Bosny a Hercegoviny.

Ve dnech 23. 2. a 25. 2. se uskutečnily v biatlonovém areálu Raubichi na dobře připravených členitých tratích lyžařské běžecké závody. V 9.00 hod. 23. 2. odstartovali závody jednotlivců disciplínou běh se střelbou klasickou technikou – muži 10 km + 5 ran (startovalo 382 závodníků), ženy 5 km+5 ran (startovalo 86 závodnic). Odpoledne odstartovali závodníci v disciplíně běh se střelbou volnou technikou – muži 10 km + 5 ran (163 závodníků), ženy 5 km+5 ran (37 závodnic). Vyvrcholením celého sportovního klání byly v pátek 25. 2.

závody štafet. V 9.00 hod. startovalo hromadným startem 60 ženských štafet na trati 3x5 km, v 10.00 hod. startovalo hromadným startem 144 mužských štafet na trati 4x8 km.

Členové naší výpravy opět důstojně reprezentovali české lesníky lyžaře. V závodech jednotlivců na stupně vítězů vystoupily Eva Martinová, Miroslava Beranová, Jana Beranová a Věra Blažíčková. V silné mužské konkurenci dosáhli výborného umístění v mužských kategoriích závodů jednotlivců Robert Kuřík (5. místo) a Jiří Beran (8. místo). Štafeta žen CZE-1 ve složení Eva Martinová, Miroslava Beranová a Jana Beranová vybojovala 2. místo. Štafeta mužů CZE-1 ve složení Jiří Beran, Jiří Fajstauer, Drahošlav Kobr a Robert Kuřík se umístila na výborném 13. místě.

Za všechny účastníky naší výpravy chci touto cestou poděkovat Ing. Závise Pexidrovi a Evě Martinové za přípravu a organizaci celého zájezdu českých lesníků na 37. EFNS Minsk-Raubichi a za účastníky LČR, s. p. pak vedení našeho podniku za mimořádnou přízeň a podporu této akce. >>

Ing. Hana Báčová,
LS Loučná nad Desnou

V měsíci dubnu oslavili významná životní jubilea tito pracovníci LČR

Padesátiny

2. 4.	Ludmila Padevětová	LS Hořice
4. 4.	Eva Trubirohová	LZ Židlochovice
4. 4.	Marie Stančová	LS Plasy
5. 4.	Václav Kuberna	LZ Boubín
9. 4.	Ing. Josef Benetka	KI Plzeň
9. 4.	Zdenka Martincová	LS Strážnice
10. 4.	Miroslav Vymyslický	LZ Židlochovice
15. 4.	Růžena Vránková	LZ Kladská
16. 4.	Karel Krása	LS Františkovy Lázně
19. 4.	Ing. Karel Klimek	LS Luhačovice
19. 4.	Ing. Pavel Šefl	LS Klatovy
23. 4.	Jaroslav Rada	LZ Kladská

Šedesátiny

20. 4.	Pavel Vomela	LS Litoměřice
21. 4.	Ivan Kletečka	LZ Kladská
23. 4.	František Gregor	LZ Konopiště
26. 4.	Ing. František Sosík	LS M. Albrechtice

Všem jubilantům blahopřejeme a přejeme jim hodně zdraví a spokojenosti.

Nová multimediální pomůcka pro myslivce, lovce i sportovní střelce

Československé elektronické nakladatelství Grand, s. r. o., vydalo koncem minulého roku novou multimediální publikaci „Myslivecká encyklopedie“, určenou pro přátele přírody, myslivce, lovce a sportovní střelce. Obsahem tohoto ojedinělého díla jsou odborné a populární informace o přírodě a myslivosti, která je tvořena širokým spektrem odborných činností vyžadujících znalosti z oblasti kultury, biologie, základů veterinární péče o zvěř, kynologie, střelctví, techniky, stavebnictví, práva až po první pomoc při poranění.

Odbornou úroveň této publikace garantuje kolektiv autorů tvořený našimi předními odborníky. Oblast loveckého a sportovního střelctví byla svěřena uznávanému odborníkovi Dr. Ing. Jiřímu Hanákovi. Zájemci o lovecké a sportovní zbraně tak mají možnost získat ucelený přehled o loveckých a sportovních zbraních, střelivu a jeho účinnosti. Ti, kteří se ucházejí o získání zbrojního průkazu se mohou díky CD-ROMu „Myslivecká encyklopedie“ velmi dobře připravit na zkoušky, neboť v něm naleznou kompletní zkušební otázky ve formě výukové i testové. Testy jsou upravené do různých variant tzv. ostrých verzí tak, aby si uchazeč mohl ověřit své znalosti i v časovém limitu pro napsání testu při zkoušce.

Cennou součástí publikace je část věnovaná právním normám, ve které jsou v aktuálním znění veškeré platné právní předpisy

nejen v myslivosti, ale i v oblastech navazujících, včetně zákona o zbraních a jeho prováděcích předpisů.

Dále je zde k dispozici několik tisíc barevných obrázků zvěře a u většiny druhů jsou připojeny i záznamy jejich hlasových projevů, včetně krátkých videosekvencí.

Nabízený produkt nahradí zákazníkovi obsažnou odbornou knihovnu, kterou bude moci každoročně doplňovat, neboť záměrem nakladatele je neustále doplňovat nejnovější informace. Proto také zákazníci naleznou v originálním balení poukázku na 25% slevu při zakoupení příští verze této encyklopedie. ><

Kontakt: Grand, s. r. o., Husova 95/115, 370 05 České Budějovice, tel.: 387 312 281, 387 310 425-8, www.grand-software.cz, e-mail: grand@grand-software.cz

POMÁHÁME LESŮM RŮST

Kompletní nabídka mechanické ochrany lesa

- lesnická a průmyslová pletiva pro lesní hospodářství a chov zvěře
- individuální ochrana (drátěná i plastová)

množstevní slevy

SILVACO, a. s., Na Křečku 365, 109 04 Praha 10, fax: 274 865 119, tel: 272 063 127-9, e-mail: objednavky@silvaco.cz
www.silvaco.cz

Pomáháme lesům růst

spotřební materiál pro les

- chemické přípravky a aplikační technika pro ochranu lesa a v lesních školkách
- pletivo a individuální ochrana (drátěná a plastová)
- ochranné oděvy, obuv a pomůcky
- oděvy pro lesníky, myslivce a volný čas
- lesnické potřeby a pomůcky (pro označování, taxaci a měření, tiskopisy, svodnice vody, vázací materiál, ...)
- potřeby pro školkaře (substráty, obaly, stínovky, ...)

ostatní spotřební materiál

ruční a motorové nářadí pro les a zahradu

DOPRAVA
ZDARMA

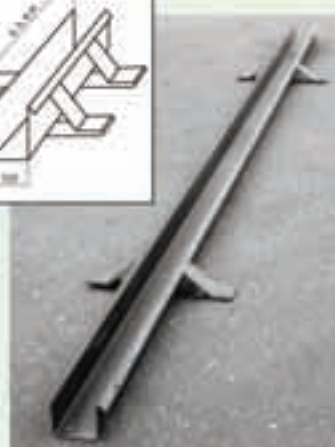
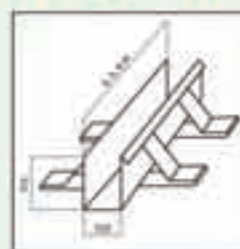
Barvy SOPPEC

Již více než 10 let dodává
společnost SILVACO, a. s.
na český trh francouzské
značkovací barvy SOPPEC.

Ocelové svodnice SILVACO

- svodnice umožňují bezproblémový provoz veškerých dopravních prostředků
- několik variant svodnic pro různé konstrukční situace a různé požadavky našich zákazníků
- všechny typy svodnic také ve variantě B s patkami do betonu, vhodné do asfaltovaných a betonem zpevněných cest
- standardní délky vyráběných svodnic 2, 3, 4, 5 a 6 metrů (na přání zákazníka individuální délky zaokrouhlené na 0,5 metru)
- svodnice dodávány bez povrchové úpravy, na přání zákazníků možno zajistit povrchovou úpravu žárovým zinkováním
- průmyslová práva na výrobu svodnic, vydáno prohlášení o shodě

SILVACO, a.s., Na Křečku 365, 109 04 Praha 10

fax: 274 865 119, tel.: 272 083 127-9, objednavky@silvaco.cz

www.silvaco.cz

KOMPLEXNÍ NABÍDKA • DOPRAVA ZDARMA • KATALOG ZDARMA

CO ZBÝVÁ DODAT?

Duben...

ještě tam budem, učili jsme se od malička lidové rčení, které po letech objevujeme v běžném životě, kdy těšíce se na jaro, odkládáme teplé oblečení, užíváme si prvních jarních paprsků, ale při večerním návratu domů roztápíme kamna, protože noci a rána budou ještě několik dní velmi studená, až mrazivá.

Tahle skutečnost ale pramálo vadí prvním jarním poslům. Datel již za ranního rozbřesku buší vši silou do kmene borovice a silným zobákem rází cestu ke kořisti. Vedle stojící bříza přizvukuje sotva slyšitelným praskáním. Přišla doba pučení a nového, rodící ho se života v lese. Na větev vedle datla sedl strakapoud. Jarní lékařská prohlídka začíná. Les čeká dlouhá cesta vegetačním obdobím a na ni je třeba vyrazit v plné síle.

Napučelé pupeny se ráno rozzářily jako mořské perly. Po nočním dešti, který smyl prach a poslední zbytky zimy les nádherně voní a celý zpívá sborovým hlasem zasnub ptáčích říše. A nevěstám se sluší položit k nohám květiny. Vždyť jich v tomto ročním období příroda nachystala celou náruč. Jedna má kytici ze sasanek, druhá se shlédla v prvosenkách a třetí si z májovek upletla věneček. V čele orchestru, který dnes přišel zahrát, černě oděný, stanul kos a hraje první housle. Celý ten ptačí sbor přilákal na paseku i statného srnce, kterému na hlavě září koruna silného, vytlučeného paroží. Zlehka hladí kmínek jívý a celou tu nádhru, kterou nosí na hlavě, již jen dočistiňuje. A mně se v té jarní nádheře uprostřed paseky, odkud právě odkráčel statný srnec vrací na mysl včerejší noc, kdy jsem „padl“ jarní únavou a spánek spravedlivých mě na chvíli vrátil do dnů, kdy nám zalézalo pod nehty a zapadající sluníčko ještě zdaleka nemělo tu sílu, probudit jaro.

Ráno napadl čerstvý sníh. A to už jsme si říkali, že zima šla spát. Ani se mi do revíru nechce. Teplo rozpálených kamen a lipový čaj vytvořily společně v pracovní pohodu, která se velmi těžko opouští. Snažím se pracovat, ale zrak mi stále sklouzává okem k lesu, kde ještě včera začínalo jaro. Touha a adrenalin, který nás, milovníky lesa, žene v plískanicích, v mrazu a nepohodě ven, opět zvítězily. Beranici a huberťák mám pro jistotu ještě na věšáku a už se těším na radost, kterou ze mě bude mít můj čtyřnohý přítel, až pozná, že dnešní den nestráví ve výběhu. Takto ustrojen do zeleného, nikdy

jsem ho neopomněl vzít s sebou. Někdo by mi v lese chyběl. Je jen jeden druh přátelství – velké.

Jdeme spolu po bílé peřině, se slunkem v zádech a cítíme oba tu svobodu, kterou příroda a les poskytují. Každý po svém, tak jak to umíme, užíváme si tuhle změnu. Včera jsme odcházeli z lesa celí od bláta, dneska nám za krk padá bílé nadělení. Cítím, že tohle bude poslední roztržená peřina, kterou paní zima vysype ze svých zásob.

Pár kroků a pravá noha se již nedotýká země. Bojím se došlápnout a učinit jakýkoliv pohyb, který by narušil výjimečnost tohoto okamžiku. Před mými zraky vynořuje se z bílé peřiny daněk s danělou. V tu chvíli mi připadají jako duchové a nejsem schopen ani dýchat.

Ohromuje mne jejich bílé zabarvení, do kterého právě zapadá podvečerní sluníčko. Pohádková scénérie trvá několik minut. Hlavou se mi honí tisíce myšlenek na příhody s bíle zbarvenou zvěří a na pověry, které končily u lovců, jež „zmáčkli“ na albíny, smrti. Na pověry nevěřím, ale zbraň bych rozhodně složil. Při pohledu na ně se mě totiž zmocňuje zvláštní vzrušení. A to nemá s lovem nic společného. Je to obdiv, úcta a zvědavost.

Zamyšlen, otáčím se směrem, kam odešli. Zpoza silného dubu hledí na mě bílá daněla. V očích má pokoj. Jako by tušila, že jí nehrozí nebezpečí, jako by děkovala.

Štípu se do ruky, jestli se mi tahle krása nezdá. Vstávám od krbu a otvírám okno. Do přírody se po roce vrátilo jaro. A paní zima odešla v noci někam do snů, společně s mými nočními společníky. Všechno se raduje, někam spěchá a o překot uhání. Ještě bych je chtěl někdy potkat.... ve snu. >>

Miloslav Louda

Rodinná hrobka profesora Rudolfa Haši obnovená

Zastupitelstvo obce Kunovice a Společnost pro naplnění odkazu Prof. Dr. Ing. Rudolfa Haši uspořádaly dne 31. března vzpomínkovou slavnost při příležitosti výročí jeho narození. Společnost současně předala obci do péče rekonstruovanou hrobku pana profesora. Na její obnově se také významně podílel státní podnik Lesy ČR.

2005

ROK LÍPY

Lesy k užívání, lesy k užítku